

24^η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs.
Βασικά ευρήματα για την Κύπρο.

Οι προκλήσεις μιας δεκαετίας. Οι ευκαιρίες της επόμενης.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Τα κύρια σημεία της τοπικής έρευνας	7
Λίγα λόγια για την έρευνα	9
Ατενίζοντας το μέλλον με αισιοδοξία	10
Ήραγε αυτή η αισιοδοξία αντικατοπτρίζει και την αισιοδοξία για ανάπτυξη και κερδοφορία;	12
Τι θα μας βοηθήσει στην κερδοφορία;	16
Τι προβληματίζει τους CEOs;	18
Ψηφιακή επιτάχυνση	20
Η πρόκληση της κλιματικής αλλαγής	22
Οι άνθρωποί μας πάνω απ' όλα	26
Η πανδημία είναι ακόμη εδώ!	30
Φορολογία. Ένα μεγάλο κεφάλαιο	32
Αλλαγές στο σκοπό και στις προτεραιότητες ως αποτέλεσμα του COVID-19	34
Αποκλειστικά για την Κύπρο	40
Επίλογος	42

Εισαγωγή

Η παρούσα κατάσταση

Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακήρυξε το COVID-19 από επιδημία σε πανδημία, σηματοδοτώντας την επίσημη έναρξη μιας περιόδου μεγάλων αλλαγών και αβεβαιοτήτων. Έκτοτε, η πανδημία εξελίχθηκε ραγδαία, με τα κράτη σε όλο τον κόσμο να λαμβάνουν άμεσα μέτρα για να επιβραδύνουν την εξάπλωσή της και παράλληλα να στηρίξουν την οικονομία τους.

Σχεδόν ένα χρόνο αργότερα, εξακολουθούμε να βρισκόμαστε στη δίνη της πανδημίας, ωστόσο ο εμβολιασμός μας επιτρέπει να ατενίζουμε το μέλλον με αισιοδοξία. Η ανάκαμψη φαντάζει πιο κοντά αλλά το πως αυτή θα επιτευχθεί δεν είναι ακόμη σαφές. Ωστόσο, το μόνο σίγουρο είναι ότι τίποτα δεν θα είναι το ίδιο όπως πριν.

Αυτό που βιώνουμε όλοι μας ως απόρροια του COVID-19, είναι οι αλλαγές και οι νέες προκλήσεις στις επιχειρήσεις, στην κοινωνία, στην οικονομία και στην καθημερινότητά μας.

24η Παγκόσμια έρευνα για τους CEOs

Στην 24η Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους CEOs, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2021, συμμετείχαν 5.050 επιχειρηματικοί ηγέτες από 100 χώρες.

Ο διπλός ρόλος της πανδημίας ως επιταχυντής των τάσεων που προϋπήρχαν και ενισχυτής των δυνάμεων αλλαγής, διαπερνά τα αποτελέσματα της έρευνας. Οι CEOs έχουν αντιληφθεί την ανάγκη για αλλαγές στα επιχειρηματικά τους μοντέλα, αφού η πανδημία έχει αναδείξει κενά και αδυναμίες και ταυτόχρονα έχει φέρει το μέλλον πιο κοντά. Μια δυνατή φωνή από 5.050 CEOs από 100 χώρες, προσφέρει μια νότα αισιοδοξίας για το αύριο. Η πεποίθηση που κυριαρχεί είναι ότι η παγκόσμια οικονομία θα βελτιωθεί σημαντικά!

Οι περισσότεροι CEOs είναι αισιόδοχοι για τις προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας και μάλιστα με πολύ μεγάλη διαφορά σε σχέση με το παρελθόν. Παρά όμως το συνολικά θετικό κλίμα, οι CEOs δεν είναι τόσο αισιόδοχοι για κάποιους τομείς της οικονομίας που έχουν πληγεί σημαντικά από την πανδημία. Τομείς όπως ο τουρισμός και οι μεταφορές επηρεάστηκαν περισσότερο και ακόμη δεν έχουν ανακάμψει, ενώ παράλληλα επανεξετάζουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα για το μέλλον. Ωστόσο, τομείς όπως αυτός της τεχνολογίας και του ηλεκτρονικού εμπορίου γνώρισαν άνθιση κατά τον περασμένο χρόνο.

Η αισιοδοξία για οικονομική ανάκαμψη και αύξηση της κερδοφορίας συνοδεύεται από αβεβαιότητα και ανησυχία για μια σειρά από ζητήματα. Οι αδυναμίες, οι προκλήσεις, οι ευκαιρίες και οι φόβοι έχουν το δικό τους μερίδιο στην έρευνα, ώστε να σκιαγραφηθεί μια πλήρης εικόνα για το παγκόσμιο επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον.

Θα ξεχωρίσουμε την ανησυχία για την πανδημία, το μετασχηματισμό της τεχνολογίας, τις κυβερνοαπειλές και την κλιματική αλλαγή. Το χαρακτηριστικό της παγκόσμιας αλλά και της τοπικής έρευνας είναι το συμπέρασμα ότι οι CEOs πρέπει να σκεφτούν διαφορετικά. Πρέπει να είναι ευέλικτοι και να προσαρμόζονται γρήγορα, καθώς αξιολογούν παράλληλα τις αποφάσεις τους. Οφείλουν να κάνουν συνεχώς την ίδια ερώτηση στους εαυτούς τους: “Τι ακολουθεί στο μέλλον και τι μπορούμε να κάνουμε καλύτερα απ’ ότι πριν;”. Έτσι θα καθοριστεί και το επιχειρηματικό μοντέλο που θα επιλέξουν με έμφαση πάντα στην εμπιστοσύνη και στη διαφάνεια.

Στην τοπική έρευνα της PwC για τους CEOs έλαβαν μέρος φέτος **135 επιχειρηματικοί ηγέτες** ξεπερνώντας κάθε προηγούμενο συμμετοχής. Ας δούμε αναλυτικά, πως σκέφτονται και πως αισθάνονται οι CEOs στην Κύπρο, αλλά και τι τους απασχολεί.

Σημειώσεις:

Το άθροισμα κάποιων στοιχείων πιθανόν να μην ισούται με 100% λόγω της στρογγυλοποίησης των ποσοστών και του αποκλεισμού των απαντήσεων «δεν γνωρίζω / δεν απαντώ».

Η ομάδα της Ευρωζώνης περιλαμβάνει την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Κύπρο, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, τη Σλοβενία και τη Φινλανδία.

Τα κύρια σημεία της τοπικής έρευνας.

- 61%** ➤ Πιστεύουν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση μέσα στους επόμενους 12 μήνες (43% αύξηση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά).
- 77%** ➤ Είναι αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων τους τον επόμενο χρόνο (5% μείωση σε σχέση με πέρυσι).
- 59%** ➤ Δηλώνουν πολύ προβληματισμένοι όσον αφορά τις πανδημίες και τις άλλες κρίσεις υγείας (51% αύξηση σε σχέση με το 2015).
- 83%** ➤ Σκοπεύουν να αυξήσουν τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις τους στον ψηφιακό μετασχηματισμό.
- 46%** ➤ Αναμένουν ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στην εταιρία τους θα αυξηθεί κατά τους επόμενους 12 μήνες (16% μείωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά).
- 96%** ➤ Προβαίνουν σε επαναξιολόγηση των ορίων ανοχής κινδύνου της εταιρίας τους.
- 19%** ➤ Δηλώνουν ότι η επιχειρηματική κοινότητα της Κύπρου χρειάζεται καλύτερη φυσική και ψηφιακή υποδομή για να μπορέσει να επιτύχει το στόχο της γρήγορης επιστροφής στην ανάπτυξη.

Λίγα λόγια για την έρευνα

Στην 24η Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους CEOs η οποία πραγματοποιήθηκε την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2021, συμμετείχαν 5.050 CEOs από 100 χώρες.

Φέτος, το 93% των συνεντεύξεων πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονικά ενώ το 7% μέσω ταχυδρομείου, τηλεφωνικών και προσωπικών συνεντεύξεων. Στην τοπική έρευνα, έλαβαν μέρος 135 επιχειρηματικοί ηγέτες από την Κύπρο, αριθμός που ξεπερνά κάθε προηγούμενο, αντικατοπτρίζοντας το αυξανόμενο ενδιαφέρον της τοπικής επιχειρηματικής κοινότητας.

Η διεξαγωγή των ερευνών την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου αποτελεί μια σημαντική παρέκκλιση από τη διαχρονική μας προσέγγιση. Τις προηγούμενες χρονιές η διεξαγωγή των ερευνών πραγματοποιείτο τους μήνες Σεπτέμβριο και Νοέμβριο ενώ ιστορικά τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιεύονται στο Νταβός, κατά την παραμονή της ετήσιας συνάντησης του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις πολλαπλές προκλήσεις και τις συνθήκες που επικρατούσαν το Φθινόπωρο του 2020, συμπεριλαμβανομένων των πανδημικών κυμάτων, των τελικών δοκιμών των εμβολίων κατά του COVID-19 και άλλων ανατρεπτικών γεωπολιτικών ζητημάτων, η διεξαγωγή της έρευνας μεταφέρθηκε τον Ιανουάριο. Η αλλαγή αυτή μας επέτρεψε να συλλέξουμε σημαντικές πληροφορίες όσον αφορά στις απόψεις και στα μελλοντικά σχέδια των επιχειρηματικών ηγετών.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την PwC Research, το παγκόσμιο κέντρο αριστείας της PwC για πρωτοβάθμια έρευνα και συμβουλευτικές υπηρεσίες βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων (evidence-based consulting services).

www.pwc.co.uk/pwcresearch

Ατενίζοντας το μέλλον με αισιοδοξία

Οι 135 CEOs στην Κύπρο, με ποσοστό 61% είναι αισιόδοξοι ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα βελτιωθεί κατά τους επόμενους 12 μήνες, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στην ίδια ερώτηση πέρυσι ήταν μόλις 18%. Πρόκειται για μια αξιοσημείωτη αλλαγή καθώς μέσα στον χρόνο που μεσολάβησε από τη μια έρευνα στην άλλη, οι CEOs βίωσαν αρκετές οικονομικές και πρακτικές δυσκολίες λόγω της πανδημίας, αλλά παρά τις συνθήκες η αισιοδοξία για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη εκτοξεύτηκε στα ύψη.

Αντίστοιχα, οι CEOs σε Ευρωζώνη και Παγκόσμια με 73% και 76%, θεωρούν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα βελτιωθεί κατά τον επόμενο χρόνο. Φυσικά, αυτή η αισιοδοξία πηγάζει τόσο από τα εμβολιαστικά προγράμματα που έχουν πλέον ξεκινήσει σε όλες τις χώρες καθώς και από τα πακέτα οικονομικής βοήθειας των κυβερνήσεων προς τις επιχειρήσεις.

Κατά αντιστοιχία και μέσα στο θετικό πνεύμα που επικρατεί, πτώση παρουσιάζει και το ποσοστό των CEOs που υποστηρίζει ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα, σημειώνοντας 10% φέτος όταν πέρυσι το ποσοστό αυτό ανερχόταν στο 25%. Μείωση παρατηρείται και στο ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα σημειώσει ύφεση κατά τους επόμενους 12 μήνες με 28%, όταν αυτό το ποσοστό την προηγούμενη χρονιά άγγιζε το 57%. Παρόμοια είναι και η τάση της μείωσης, όσον αφορά τους CEOs σε Ευρωζώνη και Παγκόσμια.

Σχεδιάγραμμα 1

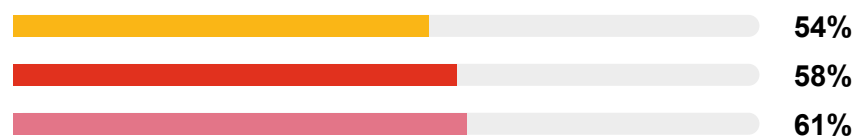
Προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας.

Ε: Πιστεύετε ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση, θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα ή θα σημειώσει ύφεση μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Θα βελτιωθεί σημαντικά

Θα έχει κάποια βελτίωση

Θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα

Θα έχει κάποια μείωση

Θα μειωθεί σημαντικά

61%

Πιστεύουν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση μέσα στους επόμενους 12 μήνες.

● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

Σχεδιάγραμμα 2

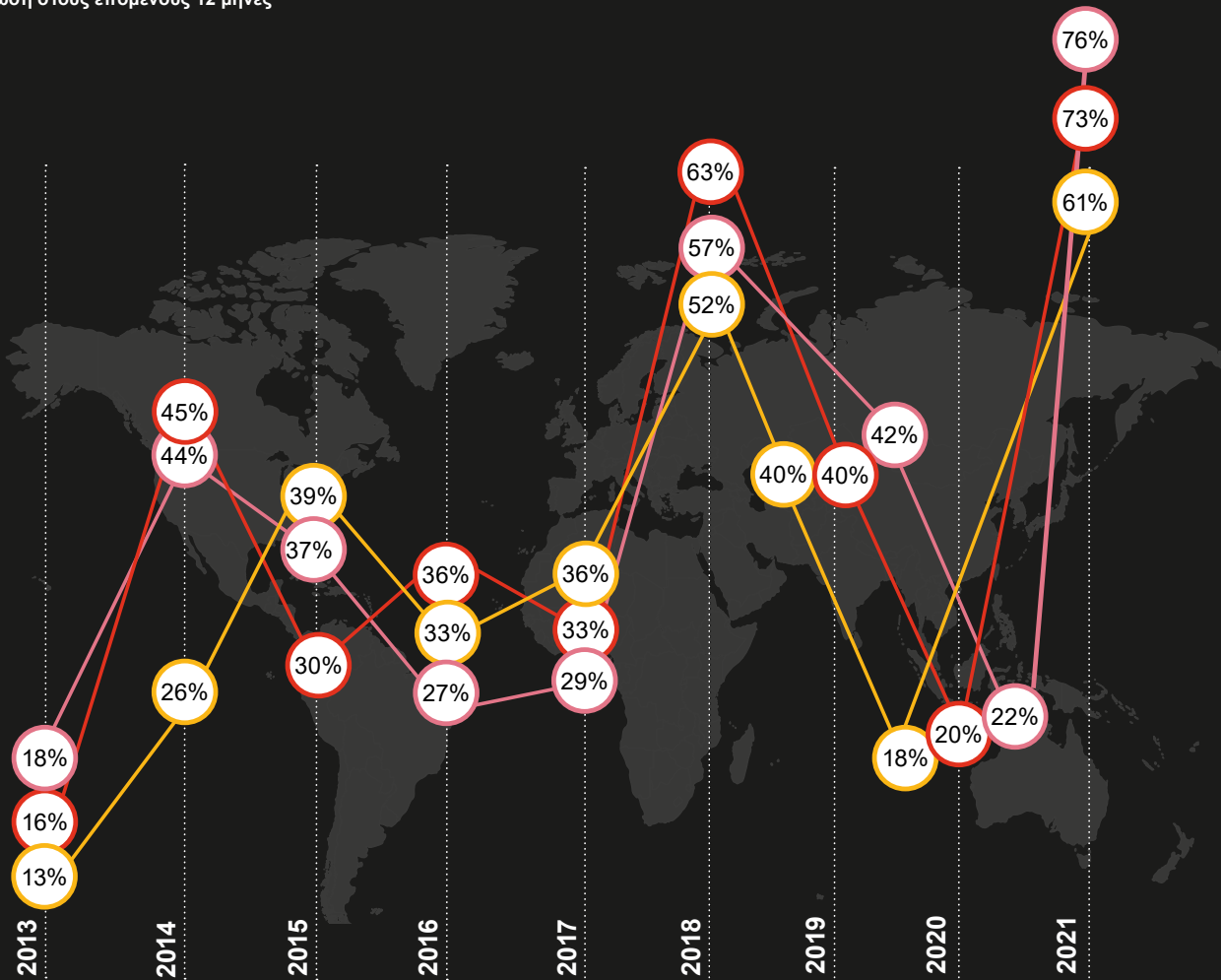
Αισιοδοξία για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη στους επόμενους 12 μήνες.

Ανάλυση για τα τελευταία 9 χρόνια.

Ερωτηθέντες που δήλωσαν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση στους επόμενους 12 μήνες

● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

Άραγε αυτή η αισιοδοξία αντικατοπτρίζει και την αισιοδοξία για ανάπτυξη και κερδοφορία;

Ναι την αντικατοπτρίζει, καθώς είναι χαρακτηριστική η τάση αισιοδοξίας των επιχειρηματικών ηγετών για την κερδοφορία των εταιριών τους. Το 79% των CEOs στην Κύπρο, το 80% στην Ευρωζώνη και το 84% Παγκόσμια είναι αισιόδοξοι ότι αυτή θα αυξηθεί τον επόμενο χρόνο.

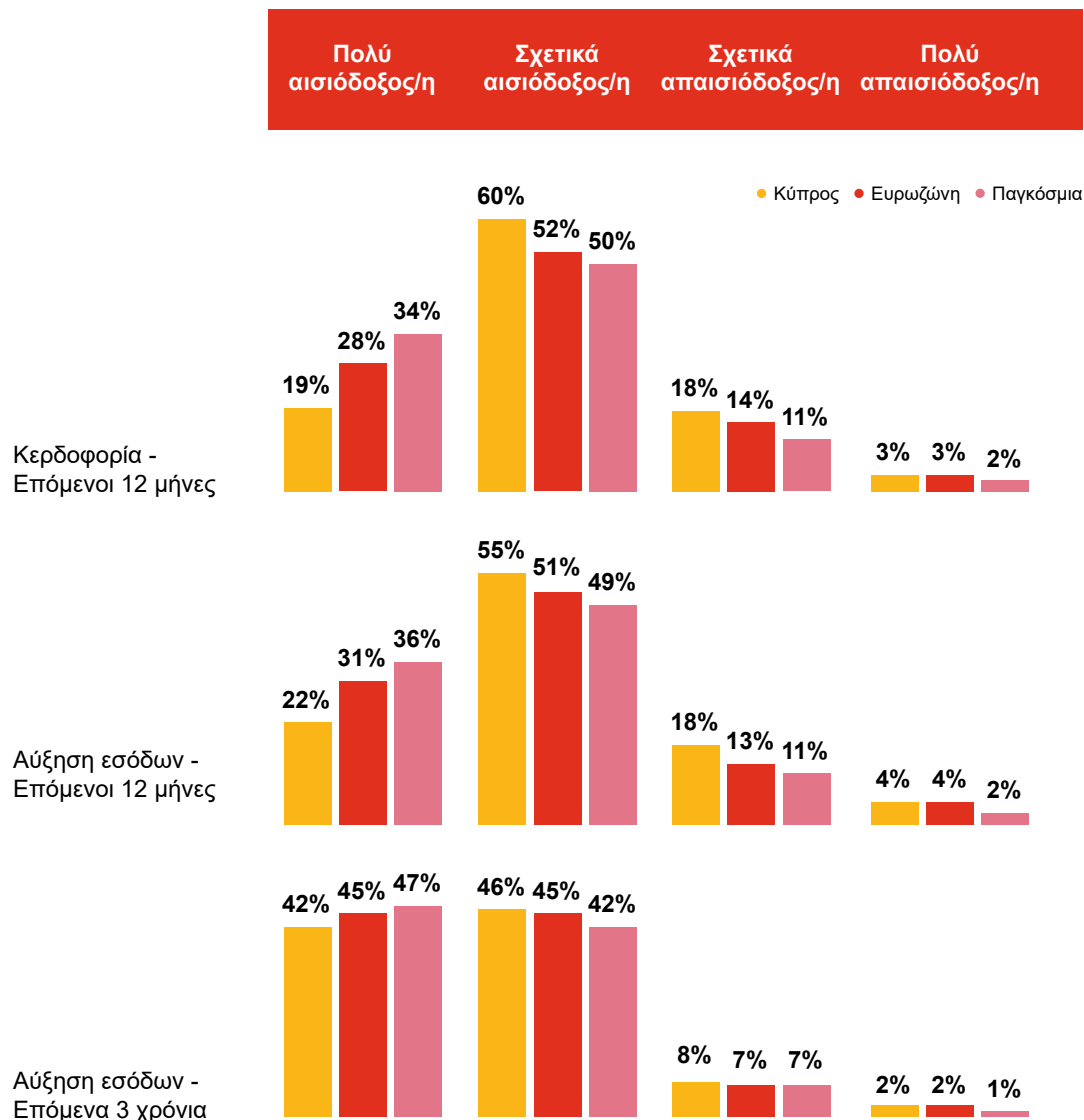
Όσον αφορά τα έσοδα των εταιριών των CEOs, το 77% αυτών στην Κύπρο είναι αισιόδοξο πως θα αυξηθούν στους επόμενους 12 μήνες. Το ποσοστό αυτό σε σύγκριση με την περσινή χρονιά (82%) αλλά και τις προηγούμενες 3 χρονιές (82%, 83%, 85%) είναι μειωμένο. Ωστόσο, οι CEOs στην Ευρωζώνη με 82% και Παγκόσμια με 85% είναι πιο θετικοί από πέρυσι, διατηρώντας τη νότα αισιοδοξίας που τους χαρακτηρίζει για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη.

Όταν διευρύνεται ο χρονικός ορίζοντας στα τρία χρόνια, τα ποσοστά αισιοδοξίας των CEOs της Κύπρου ανεβαίνουν αισθητά στο 88%, στην Ευρωζώνη στο 90% και Παγκόσμια στο 89%.

Σχεδιάγραμμα 3

Αισιοδοξία για τις προοπτικές αύξησης της κερδοφορίας και των εσόδων.

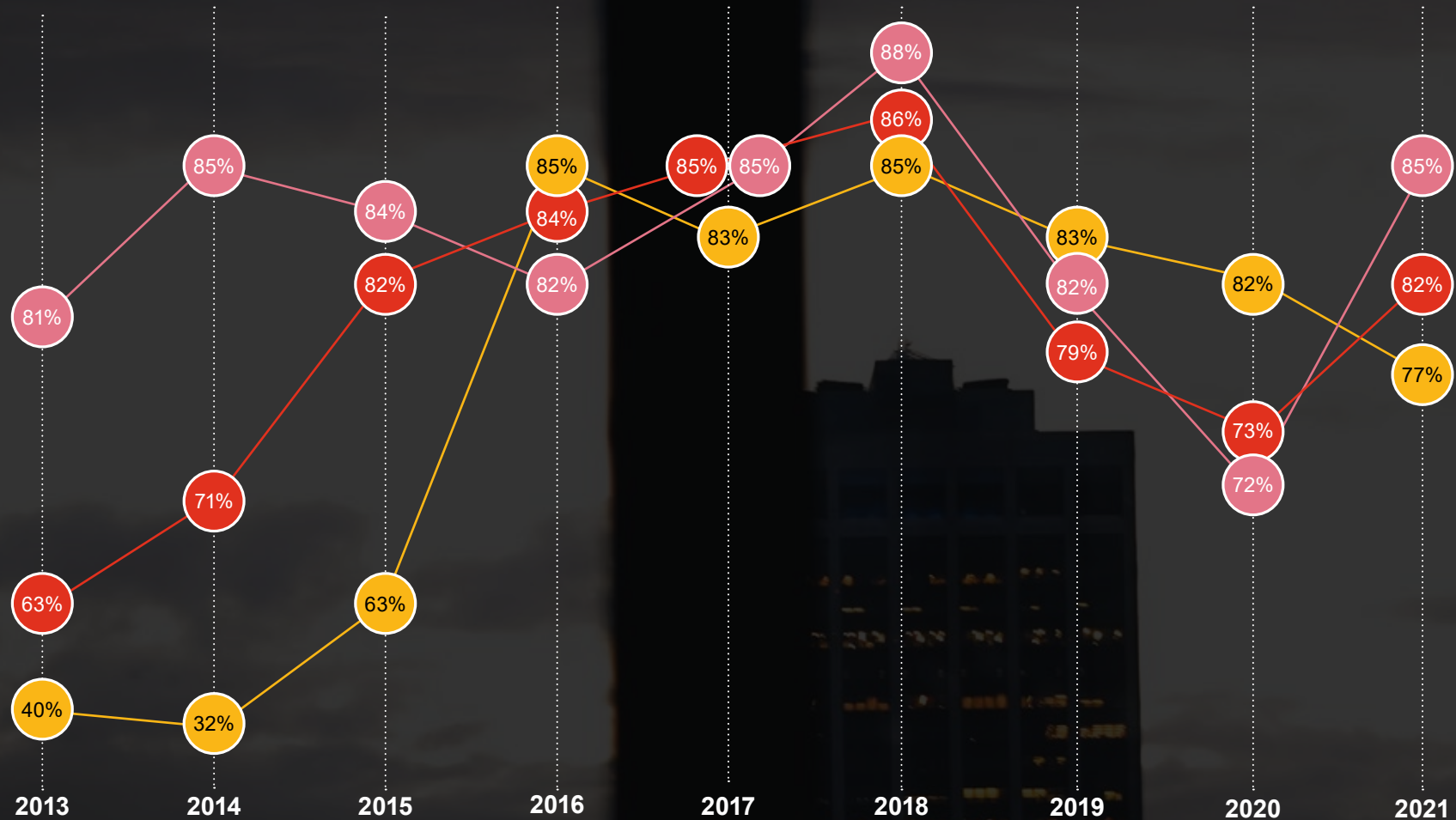
Ε: Πόσο αισιόδοξος/η είστε για τις προοπτικές αύξησης της κερδοφορίας και των εσόδων της επιχείρησής σας τους επόμενους 12 μήνες και τα επόμενα τρία χρόνια;

Σχεδιάγραμμα 4

Προοπτική αύξησης των εσόδων στους επόμενους 12 μήνες.

Αισιοδοξία για την αύξηση των εσόδων τους επόμενους 12 μήνες. Ανάλυση για τα τελευταία 9 χρόνια.

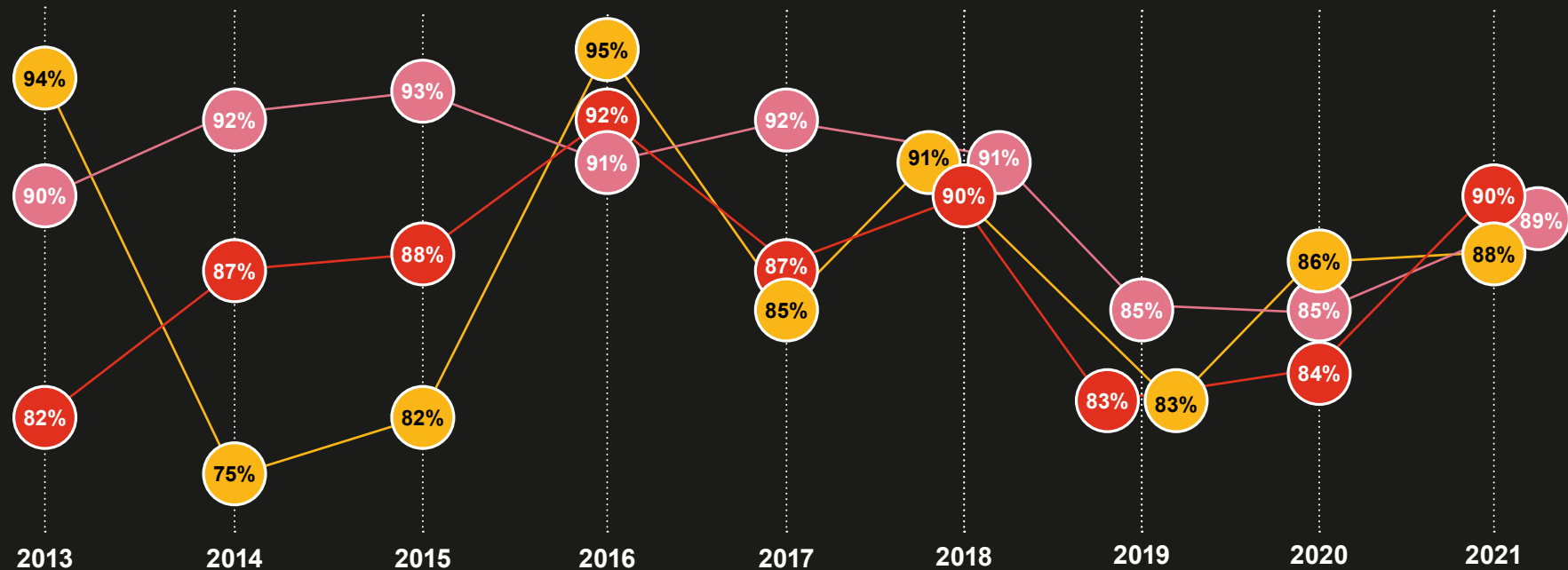
● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

Ερωτηθέντες που δήλωσαν πολύ ή σχετικά αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους κατά τους επόμενους 12 μήνες.

Σχεδιάγραμμα 5

Αισιοδοξία για την αύξηση των εσόδων στα επόμενα 3 χρόνια.
Ανάλυση για τα τελευταία 9 χρόνια.

● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

Ερωτηθέντες που δήλωσαν πολύ και σχετικά αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων στα επόμενα 3 χρόνια.

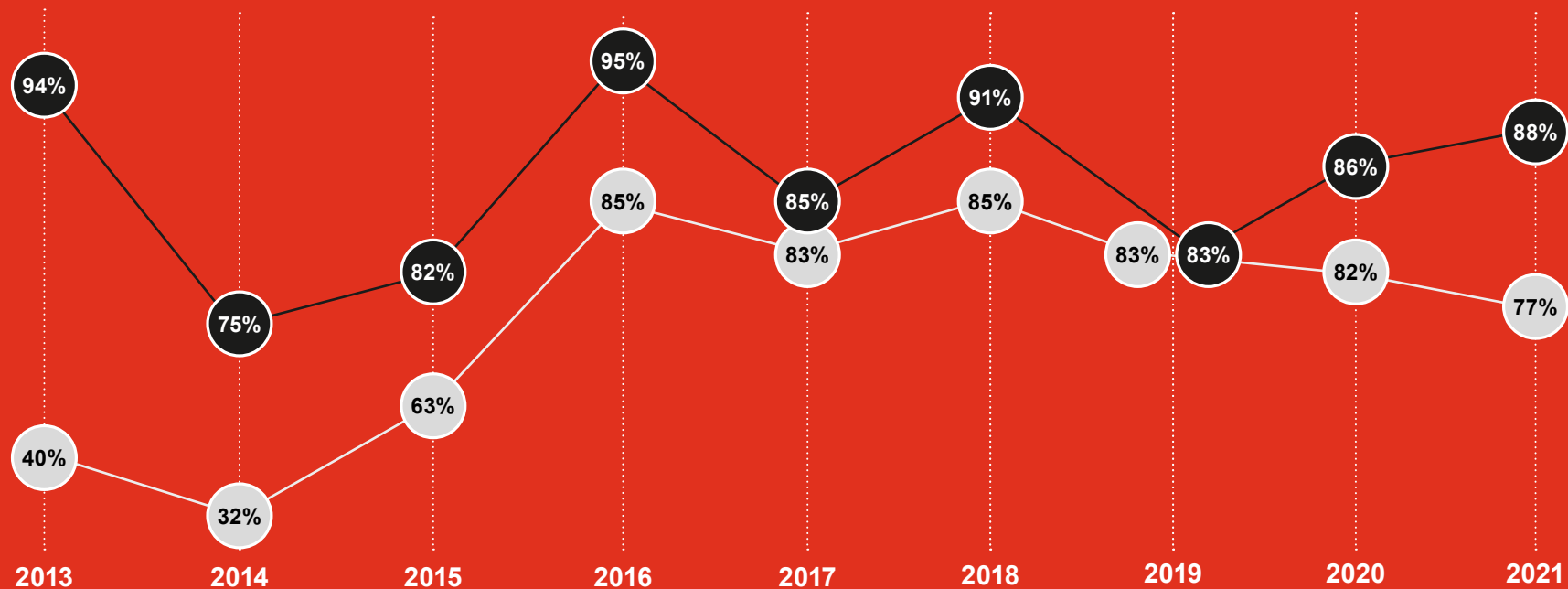
88%

Είναι αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους στα επόμενα 3 χρόνια.

Σχεδιάγραμμα 6

Βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προοπτικές αύξησης των εσόδων.
Ανάλυση για τα τελευταία 9 χρόνια.

Κύπρος

● Επόμενα 3 χρόνια ● Επόμενοι 12 μήνες

Ερωτηθέντες που δήλωσαν πολύ και σχετικά αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους

Τι θα μας βοηθήσει στην κερδοφορία;

Στην ερώτηση τι σχεδιάζουν οι CEOs για τους επόμενους μήνες ώστε να επιτύχουν ανάπτυξη και κερδοφορία για τις δικές τους επιχειρήσεις, οι περισσότεροι από τους μισούς με 64% θεωρούν ότι η απάντηση βρίσκεται στην αναζήτηση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας, με 59% στην οργανική ανάπτυξη και με 57% στην δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Παρόμοιες είναι και οι απαντήσεις των CEOs στην Ευρωζώνη και Παγκόσμια.

Η είσοδος σε νέες αγορές με σκοπό την αύξηση των εσόδων, αποτελεί την τέταρτη στη σειρά δραστηριότητα των CEOs στην Κύπρο, κατά τους επόμενους 12 μήνες με την αγορά της Ελλάδας (41%) να τραβά την προσοχή τους και φέτος (πέρυσι ήταν 42% το αντίστοιχο

ποσοστό) και το Ηνωμένο Βασίλειο (35%) να ακολουθεί, με σημαντική ωστόσο αύξηση 14 ποσοστιαίων μονάδων από πέρυσι. Το νούμερο αυτό επιβεβαιώνει το ενδιαφέρον των Κύπριων CEOs για την αγορά της Βρετανίας και ειδικά μετά το Brexit που δημιουργεί νέες τάσεις και δεδομένα. Αξιοσημείωτη είναι και η άνοδος της Ρωσίας από το 2020 με 4 ποσοστιαίες μονάδες, της Γερμανίας με 6 ποσοστιαίες μονάδες και του Ισραήλ με 7.

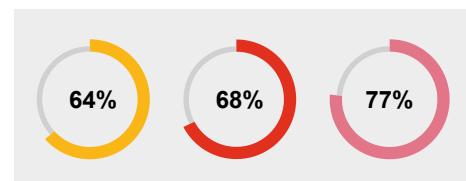
Για τους CEOs Παγκόσμια προέχει η αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών με 35% και αύξηση 5 ποσοστιαίων μονάδων από το 2020. Ακολουθεί η Κίνα με 28%.

Σχεδιάγραμμα 7

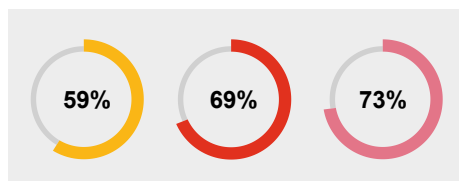
Δραστηριότητες με στόχο την ανάπτυξη

Ε: Ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες σχεδιάζετε για τους επόμενους 12 μήνες με στόχο την ανάπτυξη;

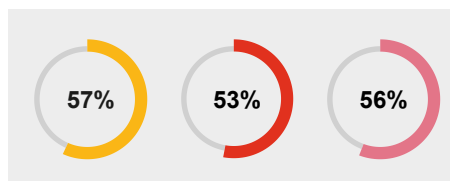
Ενίσχυση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας

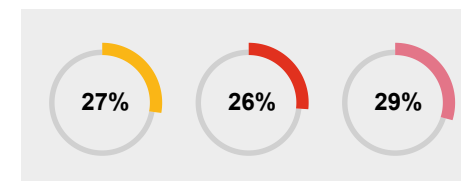
Οργανική ανάπτυξη

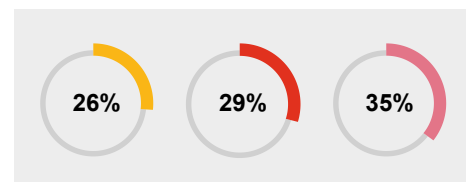
Νέα προϊόντα ή υπηρεσίες

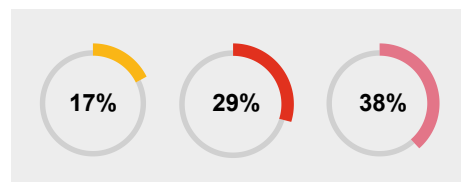
Είσοδος σε μια νέα αγορά

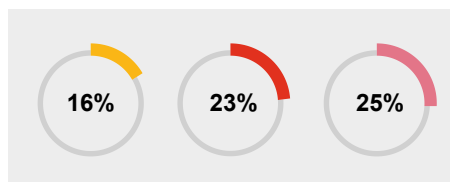
Νέα στρατηγική συμμαχία ή κοινοπραξία

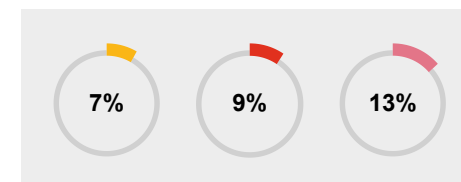
Νέα Συγχώνευση & Εξαγορά

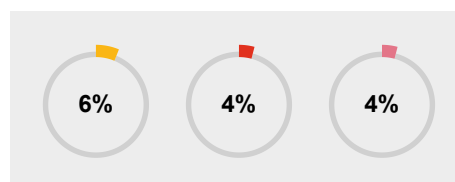
Συνεργασία με νεοφυείς επιχειρήσεις

Πώληση μίας επιχείρησης

Άλλο

Σχεδιάγραμμα 8

Σημαντικές χώρες για τις προοπτικές ανάπτυξης.

Ε: Ποιες 3 χώρες, εξαιρουμένης της χώρας όπου εδρεύετε, θεωρείτε σημαντικές όσον αφορά στις προοπτικές ανάπτυξης της εταιρίας σας μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Κύπρος

	2021		2020
Ελλάδα	41%	-1%	42%
Ηνωμένο Βασίλειο	35%	+14%	21%
Ρωσία	18%	+4%	14%
Καμία	17%	-7%	24%
Γερμανία	16%	+6%	10%
Ισραήλ	13%	+7%	6%
Η.Π.Α.	10%	0%	10%
Κίνα	9%	-6%	15%
Δεν γνωρίζω	5%	+2%	3%
Ινδία	4%	-1%	5%
Η.Α.Ε.	4%	0%	4%
Ολλανδία	4%	+3%	1%
Τουρκία	4%	+4%	0%

2021 2020

Η.Π.Α.	35%	+ 5%	30%
Κίνα	28%	-1%	29%
Καμία	17%	-1%	18%
Γερμανία	17%	+4%	13%
Ηνωμένο Βασίλειο	11%	+2%	9%
Ινδία	8%	-1%	9%
Ιαπωνία	7%	+1%	6%
Γαλλία	6%	0%	6%
Βραζιλία	5%	0%	5%
Αυστραλία	5%	-4%	9%
Καναδάς	5%	+1%	4%

Παγκόσμια

Τι προβληματίζει τους CEOs;

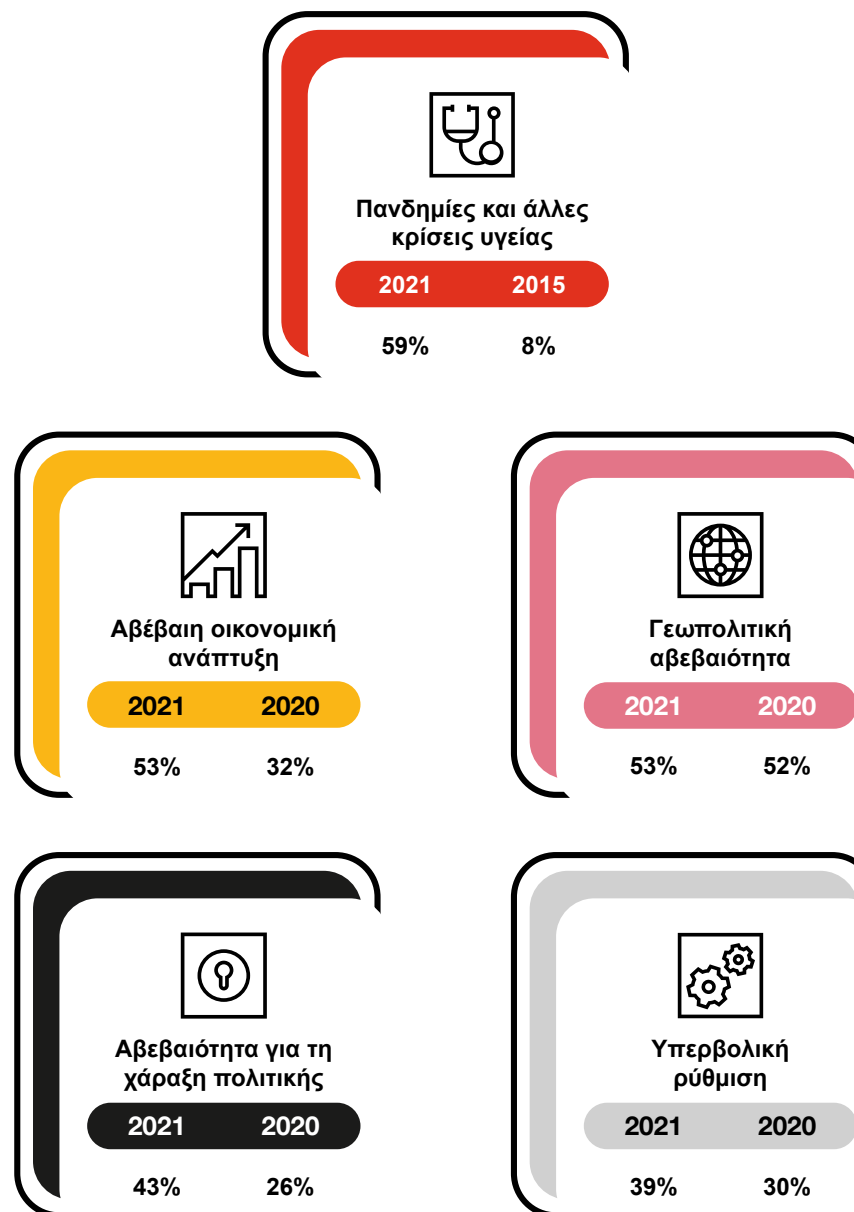
Τι είναι αυτό που απασχολεί τους CEOs σε αυτήν την δύσκολη περίοδο; Ποιές είναι οι απειλές και οι προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν για να εξασφαλίσουν την κερδοφορία και την ανάπτυξη των εταιριών τους;

Η πανδημία όπως είναι το προφανές, έχει τον κυρίαρχο ρόλο, καθώς το 59% των CEOs στην Κύπρο ανησυχεί ότι μια πανδημία ή υγειονομική κρίση αποτελούν τη σημαντικότερη απειλή για τις εταιρίες τους. Κατά την διάρκεια διεξαγωγής της έρευνας (Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2021) η κατάσταση αναφορικά με τους εμβολιασμούς και η εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού αριθμού εμβολίων από τις χώρες ήταν αρκετά ασαφής. Αξίζει να αναφερθεί ότι η τελευταία φορά που υποβάλαμε τη συγκεκριμένη ερώτηση στους CEOs ήταν πριν από έξι χρόνια κατά τη 18^η Ετήσια Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs. Το 2015 μόνο το 8% των CEOs στην Κύπρο δήλωσαν "πολύ προβληματισμένοι" για τις πανδημίες ως απειλή για τις προοπτικές ανάπτυξης της επιχείρησής τους.

Μετά την πανδημία, την πεντάδα των πιο σημαντικών επιχειρηματικών, οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών απειλών στην Κύπρο, συμπληρώνουν η αβεβαιότητα της οικονομικής ανάπτυξης με 53% με μεγάλη αύξηση από πέρυσι που ήταν 32% και η γεωπολιτική αβεβαιότητα με το ίδιο ποσοστό 53%. Η αβεβαιότητα της οικονομικής ανάπτυξης έρχεται σε αντίφαση με την αισιοδοξία που χαρακτηρίζει τους CEOs για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη, ωστόσο ένα μεγάλο ποσοστό ανησυχεί για την επίδραση της αβεβαιότητας της οικονομικής ανάπτυξης στις δικές τους εταιρίες.

Ακολουθεί η αβεβαιότητα για τη χάραξη πολιτικής με 43% (αισθητή αύξηση από το 2020 που ήταν 26%) και η υπερβολική ρύθμιση με 39%. Οι κυβερνοαπειλές φαίνεται να κερδίζουν έδαφος σε σχέση με την περασμένη χρονιά για την Κύπρο με ποσοστό 34% σε σύγκριση με το 2020 όπου ήταν 30%, αλλά δεν συμπεριλαμβάνονται στην πρώτη πεντάδα των ανησυχιών των CEOs. Ωστόσο, οι κυβερνοαπειλές είναι πολύ ψηλά στις ανησυχίες των CEOs στην Ευρωζώνη με 41% και Παγκόσμια με 47%, αποτελώντας την δεύτερη σε σειρά ανησυχία τους. Η πρώτη τους ανησυχία είναι η πανδημία. Η έμφαση στις κυβερνοαπειλές είναι απόλυτα δικαιολογημένη καθώς οι εταιρίες στρέφονται προς τα ψηφιακά επιχειρηματικά μοντέλα και αυτό παρατηρήθηκε ειδικά μετά την εμφάνιση και επικράτηση της πανδημίας. Οι οργανισμοί μοιράζονται μεταξύ τους αλλά και με τους συνεργάτες και πελάτες τους ψηφιακά δεδομένα και στοιχεία ολοένα και περισσότερο. Αυτό σημαίνει ότι εκτίθενται σε νέες ψηφιακές απειλές και έτσι υπονομεύεται η ασφάλεια τους στον κυβερνοχώρο, ενώ χρειάζονται ένα στρατηγικό σχέδιο για να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα.

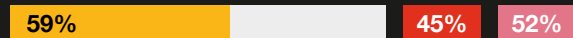
Πιθανές επιχειρηματικές, οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές απειλές

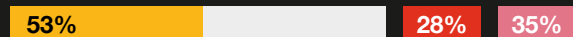
Σχεδιάγραμμα 9

Ε: Πόσο ανησυχείτε για κάθε μια από τις πιο κάτω πιθανές επιχειρηματικές, οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές απειλές για τις προοπτικές ανάπτυξης της εταιρίας σας;

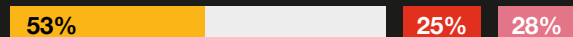
Πανδημίες και άλλες κρίσεις υγείας

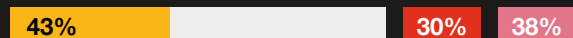
Αβέβαιη οικονομική ανάπτυξη

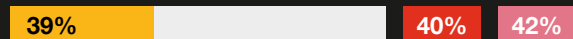
Γεωπολιτική αβεβαιότητα

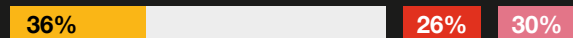
Αβεβαιότητα για τη χάραξη πολιτικής

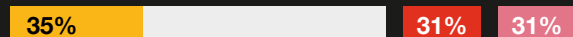
Υπερβολική ρύθμιση

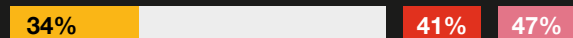
Αυξανόμενη φορολογική επιβάρυνση

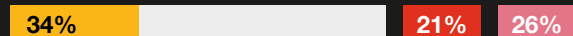
Λαϊκισμός

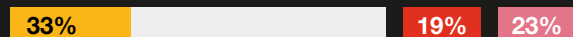
Κυβερνοαπειλές

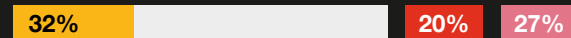
Μεταβαλλόμενη καταναλωτική συμπεριφορά

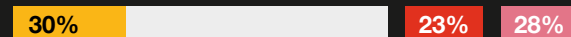
Ετοιμότητα αντιμετώπισης κρίσεων

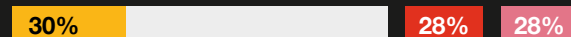
Ρυθμός μεταβολής της τεχνολογίας

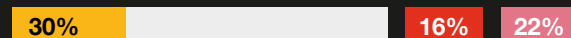
Διαθεσιμότητα βασικών δεξιοτήτων

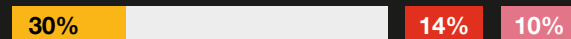
Παραπληροφόρηση

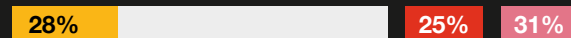
Μείωση της υγείας και ευημερίας του εργατικού δυναμικού

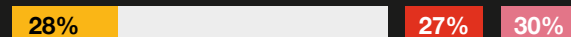
Το μέλλον της Ευρωζώνης

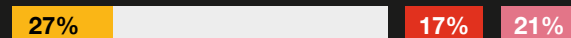
Αβεβαιότητα φορολογικής πολιτικής

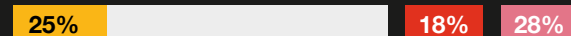
Κλιματική αλλαγή και επιβάρυνση του περιβάλλοντος

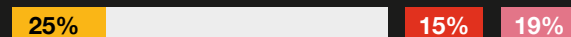
Ανεργία

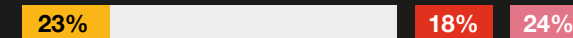
Κοινωνική αστάθεια

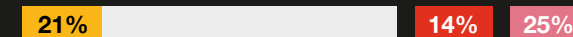
Ανεπαρκής βασικές υποδομές

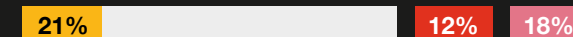
Προστατευτισμός

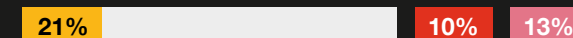
Διαταραχή της αλυσίδας εφοδιασμού

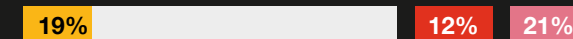
Έλλειψη εμπιστοσύνης στον επιχειρηματικό τομέα

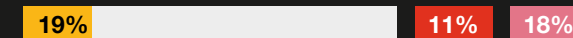
Πρόσβαση σε προσιτά κεφάλαια

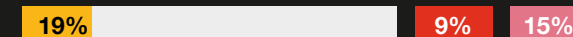
Αστάθεια στις τιμές βασικών προϊόντων

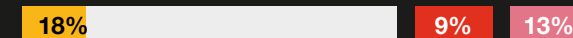
Ευμετάβλητο ενεργειακό κόστος

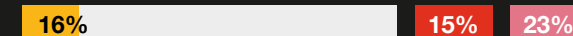
Τρομοκρατία

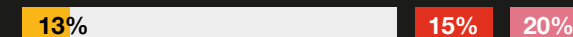
Νεοεισερχόμενοι στην αγορά

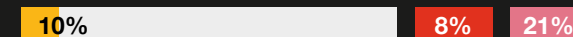
Εμπορικές συγκρούσεις

Οικονομική ανισότητα

Αστάθεια συναλλαγματικών ισοτιμιών

Ψηφιακή επιτάχυνση

Η αύξηση της ανησυχίας των CEOs για τις κυβερνοαπειλές συμπίπτει με την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού των εταιριών εν μέσω της πανδημίας. Αν και σε πολλές εταιρίες το ταξίδι του ψηφιακού μετασχηματισμού είχε ήδη ξεκινήσει πριν από την πανδημία τώρα έχει επιταχυνθεί.

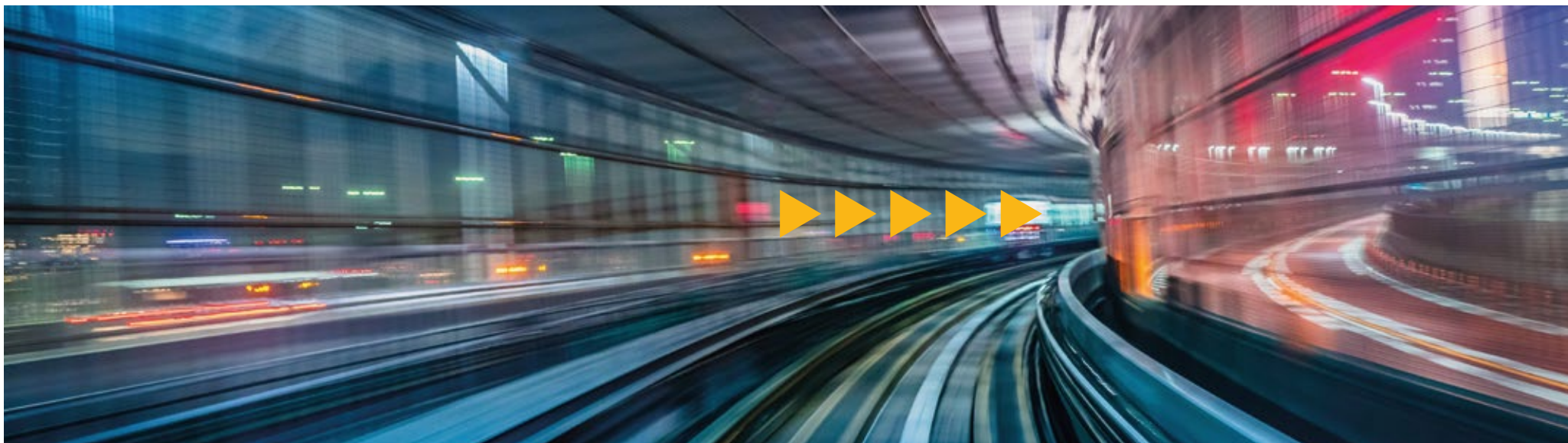
Το COVID-19 άλλαξε σημαντικά τη λειτουργία των επιχειρήσεων, τις προτεραιότητες και τους ρόλους. Από τη μια στιγμή στην άλλη βρεθήκαμε να εργαζόμαστε από το σπίτι και να διεκπεραιώνουμε όλες τις εργασίες μας μέσα από έναν υπολογιστή. Στην περσινή αντίστοιχη έρευνα για τους CEOs, πριν ακόμη εμφανιστεί η πανδημία, έγινε εκτεταμένη αναφορά στο ρυθμό μεταβολής της τεχνολογίας και στη διαθεσιμότητα των βασικών δεξιοτήτων των εργαζομένων. Φέτος, οι συνθήκες μας επέβαλαν να προσαρμοστούμε όλοι σε αυτό το νέο μοντέλο και να εξελιχθούμε, ενώ οι εταιρίες βρέθηκαν αντιμέτωπες με την επιτακτική ανάγκη να επενδύσουν στο εργατικό δυναμικό τους για μια πιο γρήγορη υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών.

Το 83% των CEOs στην Κύπρο σχεδιάζει να αυξήσει τις δαπάνες του σχετικά με τον ψηφιακό μετασχηματισμό κατά τα επόμενα 3 χρόνια. Πρόκειται για μια μακροπρόθεσμη αλλά

αναγκαία επένδυση που προκύπτει από τις νέες συνθήκες που έχει διαμορφώσει το COVID-19 στην επιχειρηματική αγορά.

Η σημερινή εικόνα έρχεται να ανατρέψει την κατάσταση που επικρατούσε το 2010, μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση, όταν η μεγαλύτερη επενδυτική προτεραιότητα για τους CEOs Παγκόσμια ήταν η μείωση του κόστους. Το 2021 και εν μέσω ακόμη της πανδημίας, οι δράσεις για μείωση του κόστους έρχονται δεύτερες στις επιλογές των CEOs στην Κύπρο με 79% και ακολουθεί η ηγεσία και η ανάπτυξη του ανθρώπινου ταλέντου ως σημαντική προτεραιότητα για την επόμενη τριετία, με 71%.

Αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό των CEOs στην Κύπρο με 52%, στην Ευρωζώνη με 71% και Παγκόσμια 72% που τοποθετούν την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και το απόρρητο προσωπικών δεδομένων πιο χαμηλά σε σχέση με τις επενδύσεις που προγραμματίζουν για τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους. Οι CEOs στην Ευρωζώνη με 84% και οι CEOs Παγκόσμια με 83%, επικεντρώνονται στον ψηφιακό μετασχηματισμό δείχνοντας έτσι τις προτεραιότητές τους.

Σχεδιάγραμμα 10

Αλλαγές στις μακροπρόθεσμες επενδύσεις τα επόμενα τρία χρόνια ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19.

Ε: Πώς σκοπεύετε να αλλάξετε τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις σας στους ακόλουθους τομείς τα επόμενα τρία χρόνια, ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19;

● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

*Πρωτοβουλίες για την αύξηση των πωλήσεων που δημιουργούνται από υπάρχουσες επιχειρηματικές δραστηριότητες, **Πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως γη, μηχανήματα ή κτίρια.

Η πρόκληση της κλιματικής αλλαγής

Η κλιματική αλλαγή και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος φαίνεται να απασχολούν αρκετά αλλά όχι σε μεγάλο βαθμό τους CEOs καθώς μόνο το 28% αυτών στην Κύπρο, το 27% στην Ευρωζώνη και το 30% Παγκόσμια, το βλέπουν ως απειλή για την επικείμενη ανάπτυξη της εταιρίας τους.

Κλιματική αλλαγή και επιβάρυνση του περιβάλλοντος

28%

27%

30%

Το ίδιο συνέβη και όταν η ερώτηση επικεντρώθηκε στις απειλές που οι CEOs λαμβάνουν υπόψη στο στρατηγικό τους πλάνο για τη διαχείριση κινδύνων. Το 30% των επιχειρηματικών ηγετών στην Κύπρο, το 38% στην Ευρωζώνη και το 40% Παγκόσμια, τοποθετούν την κλιματική αλλαγή και την περιβαλλοντική καταστροφή ως σημαντικό παράγοντα που λαμβάνουν υπόψη στο πλάνο τους για την διαχείριση κινδύνων. Η πανδημία κατέχει και σε αυτήν την περίπτωση μακράν την πρώτη θέση με 76% για την Κύπρο, με 63% για την Ευρωζώνη και 68% Παγκόσμια. Ακολουθεί για την Κύπρο η αβέβαιη οικονομική ανάπτυξη με 70% και η γεωπολιτική αστάθεια με 54%.

Σχεδιάγραμμα 11

Απειλές που συμπεριλαμβάνονται στις στρατηγικές δραστηριότητες διαχείρισης ρίσκου.

Ε: Ποιες από τις ακόλουθες απειλές, εάν υπάρχουν, συμπεριλαμβάνονται στις στρατηγικές σας δραστηριότητες που αφορούν τη διαχείριση ρίσκου;

Πανδημίες και άλλες κρίσεις υγείας

Αβέβαιη οικονομική ανάπτυξη

Γεωπολιτική αβεβαιότητα

Ρυθμός μεταβολής της τεχνολογίας

Μεταβαλλόμενη καταναλωτική συμπεριφορά

Υπερβολική ρύθμιση

Διαθεσιμότητα βασικών δεξιοτήτων

Διαταραχή της αλυσίδας εφοδιασμού

Κυβερνοαπειλές

Αυξανόμενη φορολογική επιβάρυνση

Αβεβαιότητα για τη χάραξη πολιτικής

Κλιματική αλλαγή και επιβάρυνση του περιβάλλοντος

Αστάθεια συναλλαγματικών ισοτιμιών

Προστατευτισμός

Εμπορικές συγκρούσεις

● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

Το 2020 εκτός από μια χρονιά γεμάτη με προκλήσεις ήταν και μια χρονιά σταθμός, καθώς τέθηκαν στόχοι για τη μείωση εκπομπών των ρύπων. Η PwC έχει ανακοινώσει τον στόχο της για επίτευξη μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2030.

Σε μια προσπάθεια καταγραφής, μέτρησης και αναφοράς των βασικών τομέων που έχουν αντίκτυπο αλλά και αξία στις εταιρίες τους, οι CEOs οριοθέτησαν από που πρέπει να ξεκινήσουν και ανέδειξαν τους βασικούς τομείς επίδρασης και αξίας, για τους οποίους πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις τους θα πρέπει να κάνουν περισσότερα.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε αυτήν την ερώτηση φαίνεται ότι τα πήγαν καλύτερα καθώς το 33% των CEOs στην Κύπρο, το 42% στην Ευρωζώνη και το 39% Παγκόσμια, πιστεύουν ότι θα πρέπει να κάνουν περισσότερα για να μετρούν τις δράσεις τους και με παρόμοια ποσοστά να τις παρουσιάζουν πίσω στην κοινωνία.

Ωστόσο, η πλειοψηφία των CEOs στην Κύπρο με 56%, θεωρεί ότι πρέπει να δώσουν έμφαση στην καινοτομία και με 51% στην επιχειρηματική στρατηγική. Αυτοί οι δύο τομείς έχουν ιδιαίτερη αξία για την τοπική επιχειρηματική κοινότητα και γι' αυτό χρειάζεται να βρεθεί τρόπος να προσμετρούν τι κάνουν σχετικά με αυτούς. Οι CEOs στην Ευρωζώνη και οι CEOs Παγκόσμια με παρόμοιο ποσοστό 55% ανέδειξαν επίσης την καινοτομία ως το πιο σημαντικό παράγοντα επίδρασης και αξίας για τις εταιρίες τους, για την οποία πρέπει να ορίσουν έναν τρόπο μέτρησης.

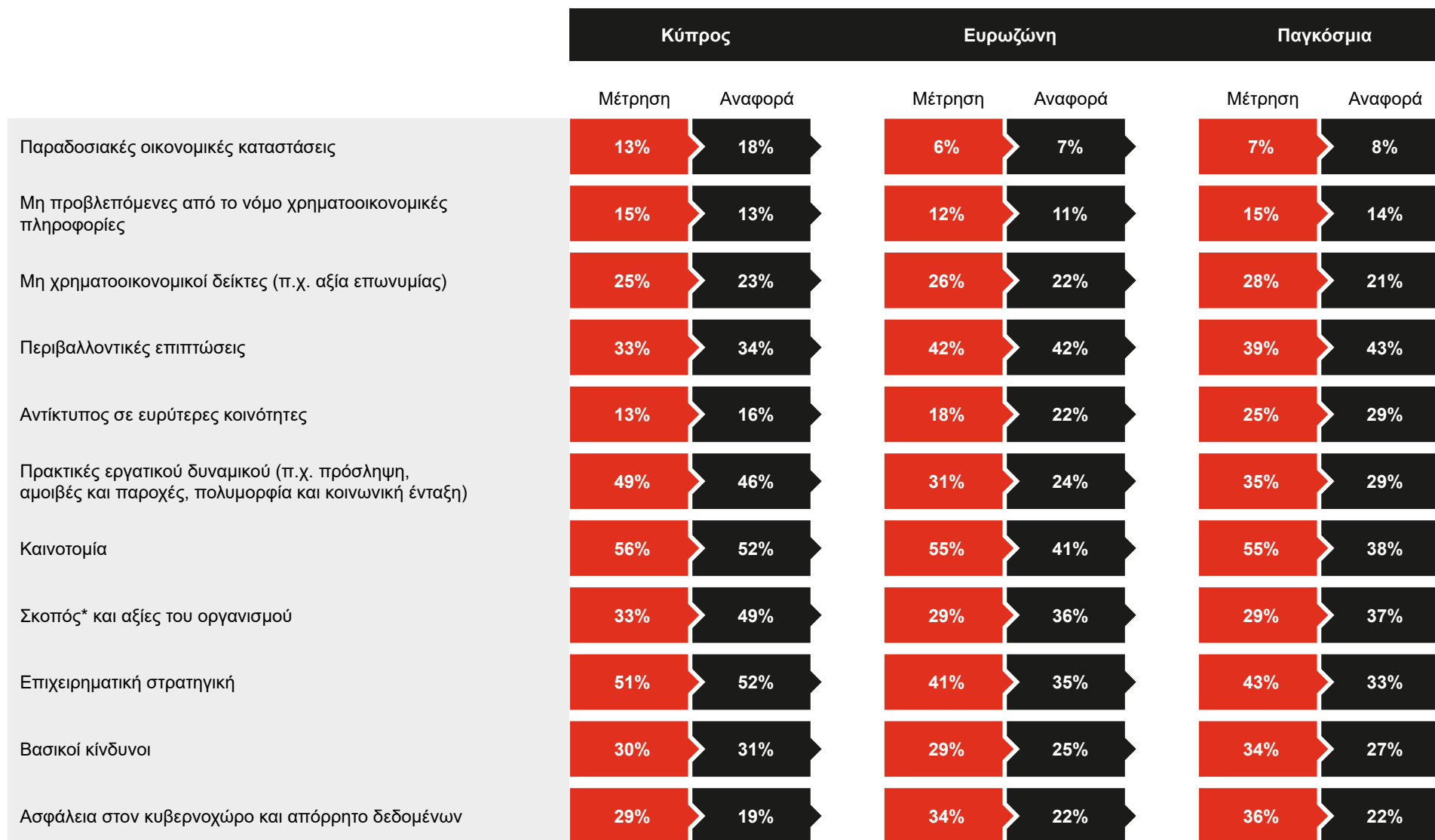
Επιπρόσθετα υπάρχει έντονος προβληματισμός και για τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρίες θα αναφέρουν τις δράσεις τους και θα τις παρουσιάζουν. Η καινοτομία και η επιχειρηματική στρατηγική με 52% φαίνεται να συνεχίζουν να απασχολούν και σε αυτήν την περίπτωση τους CEOs στην Κύπρο.

Σχεδιάγραμμα 12

Μέτρηση και αναφορά βασικών τομέων επίδρασης και αξίας.

Ε: Σε ποιους από τους παρακάτω βασικούς τομείς επίδρασης και αξίας πιστεύετε ότι η εταιρία σας πρέπει να κάνει περισσότερα όσον αφορά τη μέτρηση και την αναφορά;

*Ως σκοπό, εννοούμε τον λόγο για τον οποίο υπάρχει η επιχείρησή σας

Οι άνθρωποι μας πάνω απ' όλα

Όταν ζητήθηκε από τους CEOs να βάλουν προτεραιότητες αναφορικά με τις δράσεις των εταιριών τους, δράσεις που θα μπορούσαν να βοηθήσουν την κοινωνία, οι CEOs στην Κύπρο απάντησαν με 47% ότι προτεραιότητά τους είναι η αύξηση της παραγωγικότητας μέσα από την αυτοματοποίηση και την τεχνολογία. Ακολούθησε με 42% η επικέντρωση στις δεξιότητες και στην προσαρμοστικότητα, αλλά και στην ευελιξία του ανθρώπινου δυναμικού.

Φυσικά, κάποιος μπορεί εύλογα να σκεφτεί ότι η παραγωγικότητα που προέρχεται από την αυτοματοποίηση απειλεί όσους δεν υιοθετούν την τεχνολογία. Η πανδημία έχει διευρύνει αυτό το χάσμα και έχει μεγαλώσει τις ανησυχίες των ανθρώπων για το μέλλον. Ωστόσο, η απάντηση βρίσκεται στην επένδυση για αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού κάθε εταιρίας. Μόνο έτσι θα δημιουργηθεί μια βιώσιμη οικονομία χωρίς να αποκλείεται κανείς από αυτήν.

Η PwC έχει ανακοινώσει εδώ και δύο χρόνια το πρόγραμμα "New World. New Skills" που αποτελεί δέσμευση του παγκόσμιου δικτύου της για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης αναντιστοιχίας μεταξύ των υφιστάμενων δεξιοτήτων και αυτών που απαιτούνται στον ψηφιακό κόσμο. Στο πλαίσιο της διεθνούς πρωτοβουλίας θα επενδυθούν τρία δισεκατομμύρια δολάρια σε τέσσερα χρόνια. Σε τοπικό επίπεδο, η PwC Κύπρου θα επενδύσει σε τέσσερα χρόνια δύο

εκατ. ευρώ σε δράσεις και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη διάχυση της ψηφιακής γνώσης και στην ενίσχυση των δεξιοτήτων που θεωρούνται απαραίτητες στην ψηφιακή εποχή.

Μέσα σε αυτό το κλίμα, οι CEOs στην Κύπρο με ποσοστό 43%, δηλώνουν ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στην εταιρία τους έχει διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα με την περσινή χρονιά και προβλέπουν με 39% ότι θα διατηρηθεί έτσι και τον επόμενο χρόνο. Η εικόνα αλλάζει σημαντικά για τα επόμενα τρία χρόνια, όπου μόνο το 8% πιστεύει ότι θα διατηρήσει το ανθρώπινο δυναμικό του, γιατί η συντριπτική πλειοψηφία με 80% θεωρεί ότι κατά την επόμενη τριετία θα αυξήσει το ανθρώπινο δυναμικό του. Το 30% των CEOs στην Κύπρο δηλώνει ότι προχώρησε σε αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού του κατά τους τελευταίους 12 μήνες και το 46% δήλωσε ότι προτίθεται να το κάνει τον επόμενο χρόνο, όταν αυτό το ποσοστό πέρυσι άγγιζε το 62%.

Ωστόσο, σε μια σύγκριση των τελευταίων πρόσφατων χρόνων, παρατηρούμε ότι το 2021 σημειώνεται αισθητή πτώση στην πρόθεση των CEOs στην Κύπρο, να προχωρήσουν σε πρόσληψη ανθρώπινου δυναμικού. Και αυτό φαντάζει λογικό δεδομένης της αβεβαιότητας που επικρατεί, καθώς ακόμη δεν γνωρίζουμε την πραγματική επίπτωση της πανδημίας στην οικονομία.

Σχεδιάγραμμα 13

Αλλαγές στη στρατηγική ανθρώπινου δυναμικού για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Ε: Ποιες πτυχές της στρατηγικής σας για το ανθρώπινο δυναμικό αλλάζετε, εάν υπάρχουν, για να έχετε τη μεγαλύτερη επίδραση στην ανταγωνιστικότητα της εταιρίας σας;

Η εστίασή μας στην παραγωγικότητα μέσω αυτοματισμού και τεχνολογίας

Η επικέντρωσή μας στις δεξιότητες και στην προσαρμοστικότητα των ανθρώπων μας

Η κουλτούρα και οι συμπεριφορές μας στο χώρο εργασίας

Η εστίασή μας στην υγεία και στην ευεξία* του ανθρώπινου δυναμικού μας

Η φήμη μας ως ηθικοί και κοινωνικά υπεύθυνοι εργοδότες

Η προσέγγισή μας στη διαχείριση επιδόσεων

Η αμοιβή, τα κίνητρα και οι παροχές που παρέχουμε στο εργατικό δυναμικό μας

Η επικέντρωση μας στη διαμόρφωση των ηγετών μας για το αύριο

Η δέσμευση και η επικοινωνία με τους εργαζομένους μας

Η χρήση δεδομένων και αναλυτικών στοιχείων για το ανθρώπινο δυναμικό μας

Οι τοποθεσίες των λειτουργιών μας

Η επικέντρωσή μας στην ποικιλομορφία και την ένταξη

Τα παγκόσμια προγράμματα κινητικότητας των εργαζομένων

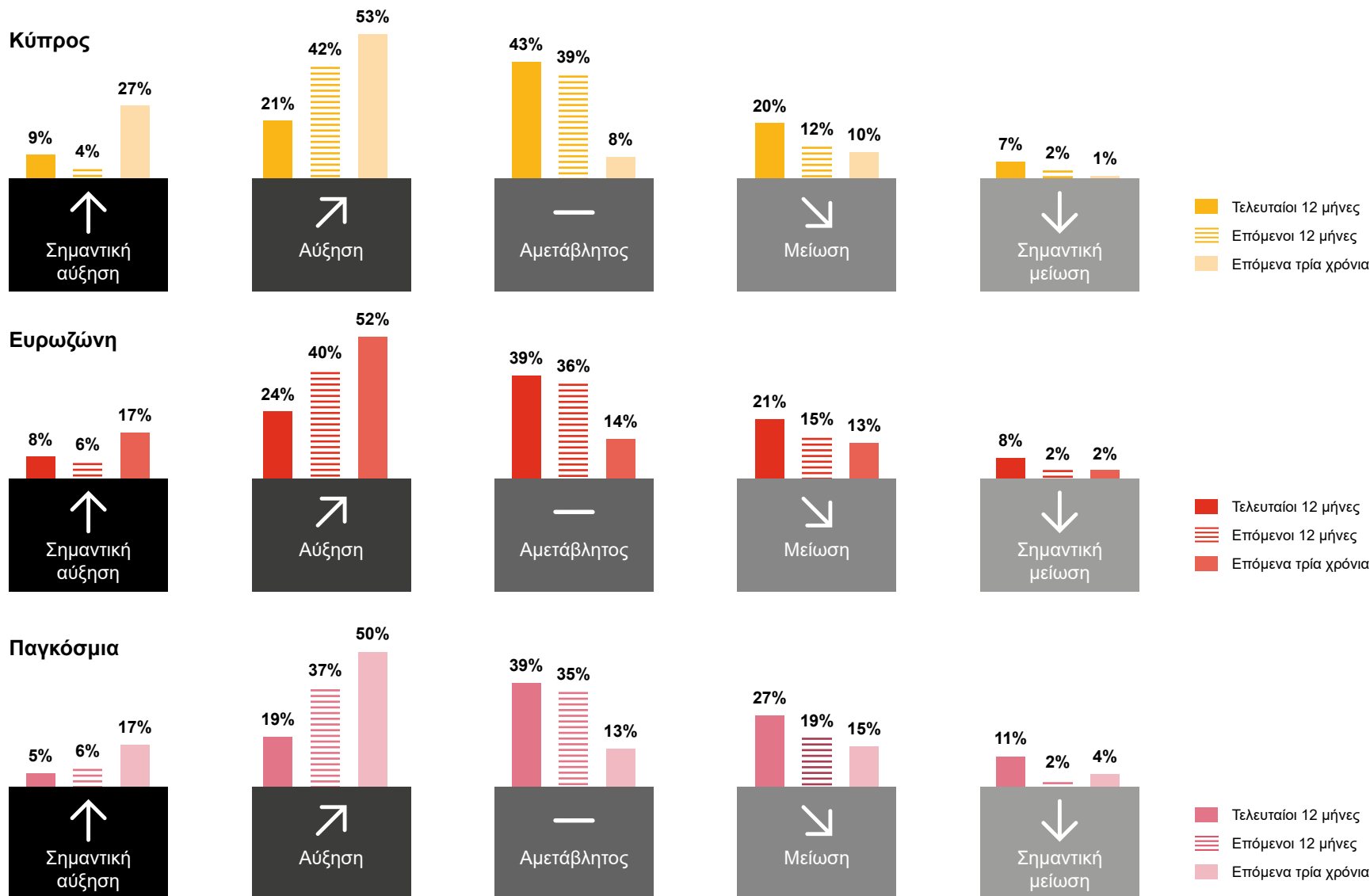
● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

*Συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Σχεδιάγραμμα 14

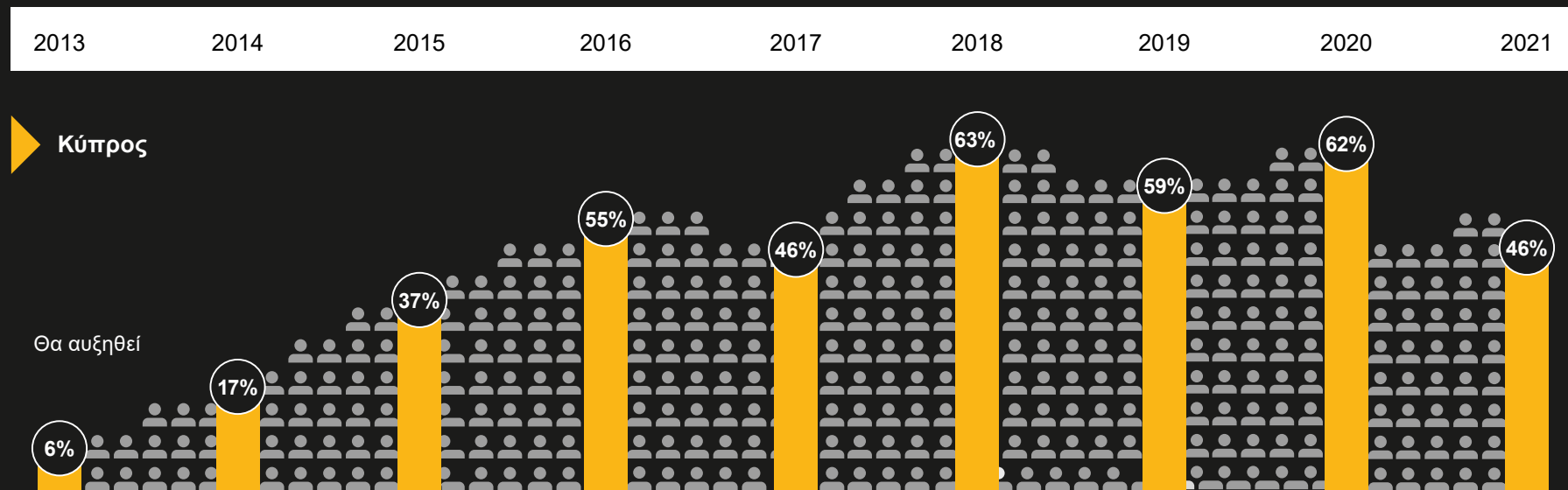
Αλλαγές στον αριθμό των απασχολούμενων.

Ε: Έχει αλλάξει ο αριθμός των απασχολούμενων στην εταιρία σας τους τελευταίους 12 μήνες και πώς αναμένετε ότι θα επηρεαστεί τους επόμενους 12 μήνες και τα επόμενα τρία χρόνια;

Σχεδιάγραμμα 15

Αλλαγές στον αριθμό των απασχολούμενων κατά τους επόμενους 12 μήνες.
Ανάλυση για τα τελευταία 9 χρόνια.

46%

Αναμένουν ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στην εταιρία τους θα αυξηθεί τους επόμενους 12 μήνες

Η πανδημία είναι ακόμη εδώ!

Έγιναν και γίνονται ακόμη πολλές προσπάθειες για να ορθοποδήσει η επιχειρηματική κοινότητα και να στηριχθούν οι κλάδοι που επλήγησαν περισσότερο από την πανδημία. Η κρατική στήριξη μέσα από πακέτα οικονομικής βοήθειας και η αξιοποίηση των εργαλείων που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσαν το πλαίσιο της στήριξης της οικονομίας της Κύπρου.

Σε 1,6 δισ ευρώ ανέρχεται η δαπάνη των έκτακτων μέτρων στήριξης των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που έχει θέσει σε εφαρμογή η κυβέρνηση από τον περασμένο Μάρτιο, εκ των οποίων τα 650 εκατ. απευθύνονται σε εργαζόμενους και τα 950 εκατ. σε επιχειρήσεις. Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εγκρίνει μόνο τους τελευταίους 3 μήνες από τον Ιανουάριο, το ποσό των 593 εκατ. ευρώ για τη στήριξη εταιριών και αυτοαπασχολούμενων ατόμων που έχουν πληγεί από την πανδημία.

Επιπρόσθετα, ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ θα διαθέσει 672,5 δισ. ευρώ στα κράτη μέλη του με δάνεια και επιχορηγήσεις για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων.

Χάρη στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, ενώ παράλληλα οι οικονομίες τους θα προχωρήσουν στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση ώστε να γίνουν πιο βιώσιμες και ανθεκτικές.

Όταν οι CEOs στην Κύπρο ερωτήθηκαν για την αποτελεσματικότητα του σχεδίου ανάκαμψης της οικονομίας και κατά πόσο αυτό είναι πιθανό να εξισορροπήσει αποτελεσματικά τις βραχυπρόθεσμες οικονομικές ανάγκες με τους μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους, εκείνοι απάντησαν με 37% ότι αυτό είναι πιθανό αλλά το 39% απάντησε την ίδια στιγμή ότι αυτό δεν είναι πιθανό να γίνει.

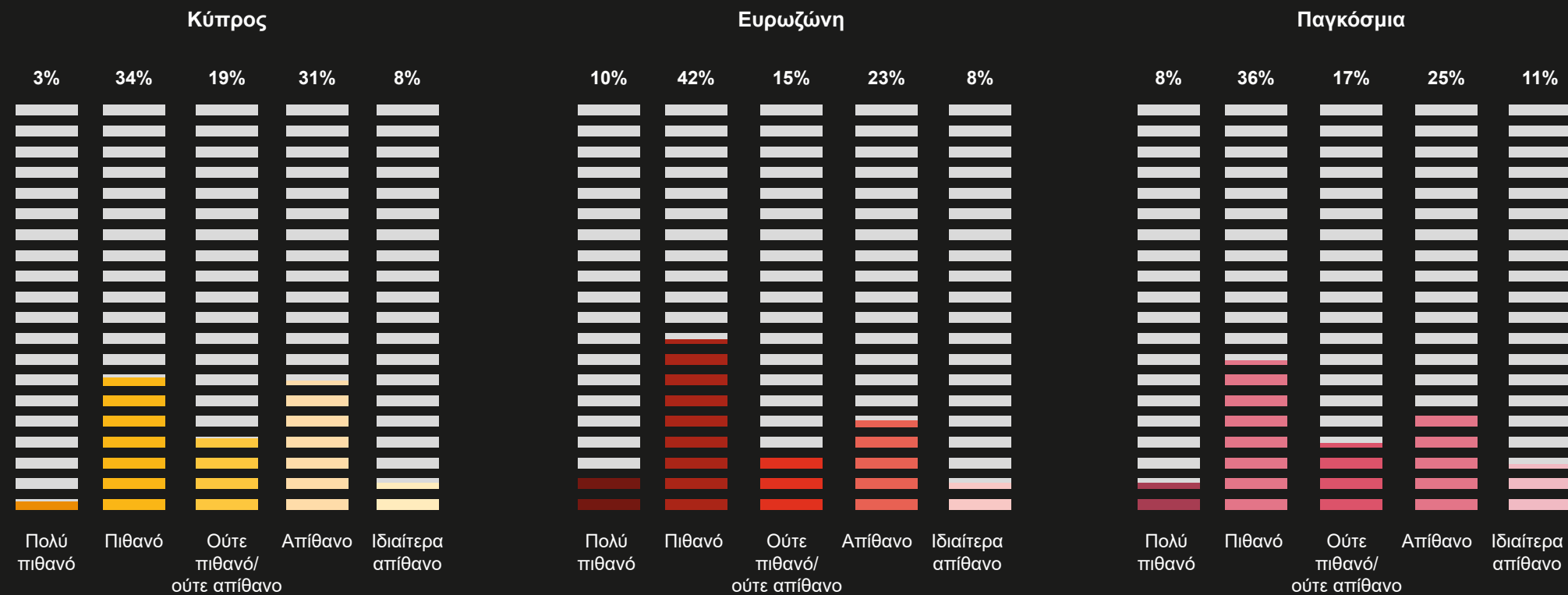
Οι CEOs στην Ευρωζώνη με 52% και Παγκόσμια με 44% είναι πιο θετικοί και πιστεύουν ότι είναι πράγματι πιθανό να εξισορροπηθούν αποτελεσματικά οι βραχυπρόθεσμες οικονομικές ανάγκες με τους μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους.

Σχεδιάγραμμα 16

Αποτελεσματικότητα σχεδίου ανάκαμψης

Ε: Πόσο πιθανό είναι ότι το σχέδιο ανάκαμψης της κυβέρνησης στην χώρα/ περιφέρεια στην οποία βρίσκεστε θα εξισορροπήσει αποτελεσματικά τις βραχυπρόθεσμες οικονομικές ανάγκες με τους μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους;

37%

Πιστεύουν ότι το σχέδιο ανάκαμψης μπορεί να εξισορροπήσει τις βραχυπρόθεσμες οικονομικές ανάγκες με τους μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους.

Φορολογία. Ένα μεγάλο κεφάλαιο

Οι κυβερνήσεις επιδιώκουν να μετριάσουν τον αντίκτυπο της πανδημίας στην εγχώρια οικονομία και στους πολίτες και έτσι έχουν αναλάβει ένα σημαντικό δημόσιο χρέος. Ίσως δεν αποτελεί έκπληξη, ότι η αβεβαιότητα της φορολογικής πολιτικής σημείωσε σημαντική αύξηση στη λίστα των απειλών των CEOs καθώς βλέπουν τα δημόσια χρέη να συσσωρεύονται.

Οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο στήριξαν την οικονομία με έκτακτα οικονομικά πακέτα για να μπορέσουν οι επιχειρηματίες να ανταπεξέλθουν, κατά την διάρκεια των πρώτων lockdowns αλλά και πρόσφατα, επιβαρύνοντας το ήδη αυξημένο χρέος των κρατών. Ο Πρόεδρος του Eurogroup Paschal Donohoe εξέφρασε τη βούληση όλων ανεξαιρέτως των κρατών μελών ότι πρέπει να διατηρήσουν τη στήριξη προς την οικονομία και το 2022, ώστε να μπορέσουν τα κράτη να επιστρέψουν σταδιακά σε υγιή δημόσια οικονομικά με τη βοήθεια των εργαλείων που έχει εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η συζήτηση για τη φορολογική πολιτική, ειδικά κατά τη διάρκεια αυτής της δύσκολης οικονομικής περιόδου, χαρακτηρίζεται από αρκετές αντιπαραθέσεις. Αλλά αυτό που

χρειαζόμαστε είναι ισορροπία και δικαιοσύνη. Ισορροπία επειδή οι φόροι αποτελούν ένα παγκόσμιο θέμα που επηρεάζει τις επενδύσεις στις χώρες, αλλά και το πως λειτουργεί μια εταιρία, καθώς και το πως και από που εργάζονται οι άνθρωποι. Η δικαιοσύνη μπορεί να βοηθήσει, ώστε να τεθούν κάποια πρότυπα αναφοράς σχετικά με τους φόρους, καθώς η διαφάνεια είναι ο θεμέλιος λίθος για τη δημιουργία εμπιστοσύνης. Και χρειαζόμαστε και τα δυο, διαφάνεια και εμπιστοσύνη!

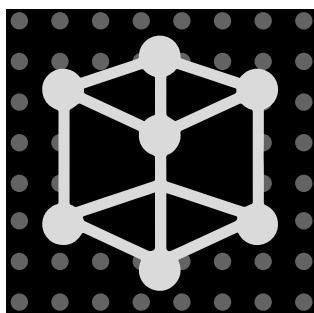
Τα πιο πάνω δικαιολογούν τις απαντήσεις των CEOs σε ότι αφορά στις αλλαγές στο φορολογικό πλαίσιο και πως αυτές μπορούν να βοηθήσουν την κυβέρνηση να διαχειριστεί το αυξημένο χρέος της. Η πλειοψηφία των CEOs στην Κύπρο με 70%, στην Ευρωζώνη με 62% και Παγκόσμια με 65%, θεωρεί ότι η αύξηση της φορολογίας θα τους οδηγήσει στην απόφαση να περικόψουν και οι ίδιοι τα κόστη στις εταιρίες τους. Παράλληλα, περισσότεροι από τους μισούς CEOs θεωρούν ότι θα επηρεάζονταν οι αποφάσεις τους όσον αφορά στα πλάνα και στις δράσεις τους.

Αλλαγές στη φορολογική πολιτική για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων επιπέδων δημόσιου χρέους.

Ε: Πόσο έντονα συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις;

Οι αλλαγές στη φορολογική πολιτική για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων επιπέδων δημόσιου χρέους στη χώρα/περιφέρεια στην οποία εδρεύετε, θα:

70% 62% 65%

Οδηγήσουν την επιχείρησή μου να επανεξετάσει την δομή κόστους της

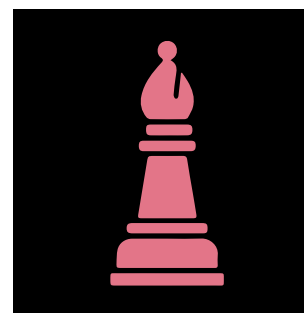
57% 52% 57%

Έχουν επιπτώσεις στην λήψη αποφάσεων και στον προγραμματισμό της επιχείρησής μου

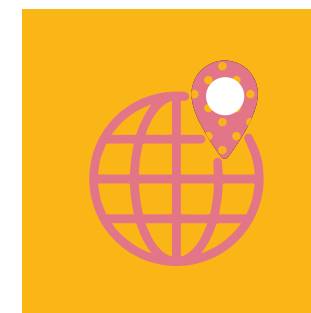
55% 58% 60%

Αυξήσουν τις **συνολικές φορολογικές υποχρεώσεις** της επιχείρησής μου

48% 40% 44%

Οδηγήσουν την επιχείρησή μου στο να επανεξετάσει την **στρατηγική ανθρώπινου δυναμικού**

21% 25% 31%

Οδηγήσουν την επιχείρησή μου να επανεξετάσει το **γεωγραφικό της αποτύπωμα**

● Κύπρος ● Ευρωζώνη ● Παγκόσμια

Ερωτηθέντες που δήλωσαν “Συμφωνώ” και “Συμφωνώ απόλυτα”

Αλλαγές στο σκοπό και στις προτεραιότητες ως αποτέλεσμα του COVID-19

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ερώτηση για αλλαγές στον σκοπό του οργανισμού ως αποτέλεσμα της κρίσης από το COVID-19. Το 39% των CEOs στην Κύπρο είναι θετικοί στο να προβούν σε αλλαγές όσον αφορά στο σκοπό του οργανισμού τους, έτσι ώστε αυτός να

αντικατοπτρίζει καλύτερα το ρόλο που έχει στην κοινωνία. Ωστόσο, το 41% των CEOs στην Ευρωζώνη και το 45% αυτών Παγκόσμια, θεωρούν ότι δεν χρειάζεται να αλλάξουν και να προσαρμόσουν απολύτως τίποτα στον σκοπό του οργανισμού τους.

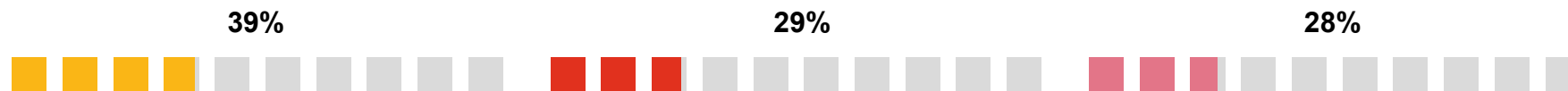

Σχεδιάγραμμα 18

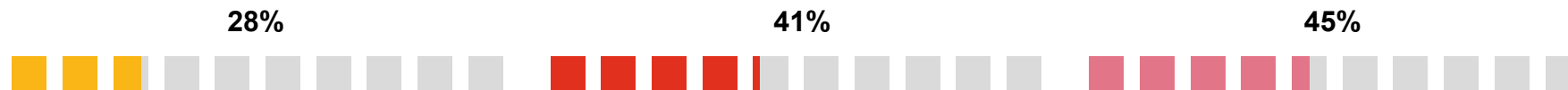
Αλλαγές στον σκοπό του οργανισμού ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19.

Ε: Έχετε προχωρήσει σε αλλαγές στον οργανωτικό σας σκοπό*, ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19 ώστε να αντικατοπτρίζει καλύτερα τον ρόλο που παίζει στην κοινωνία;

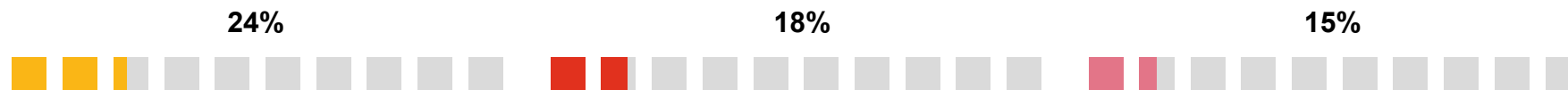
Ναι, κάνουμε αλλαγές

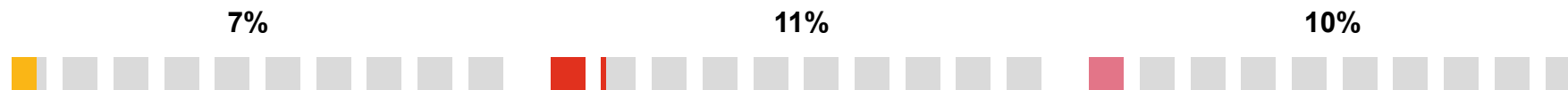
Όχι, δεν πιστεύουμε ότι απαιτούνται αλλαγές

Όχι ακόμη, αλλά εξετάζουμε το ενδεχόμενο να κάνουμε αλλαγές

Δεν έχουμε σκεφτεί να κάνουμε αλλαγές

• Κύπρος • Ευρωζώνη • Παγκόσμια

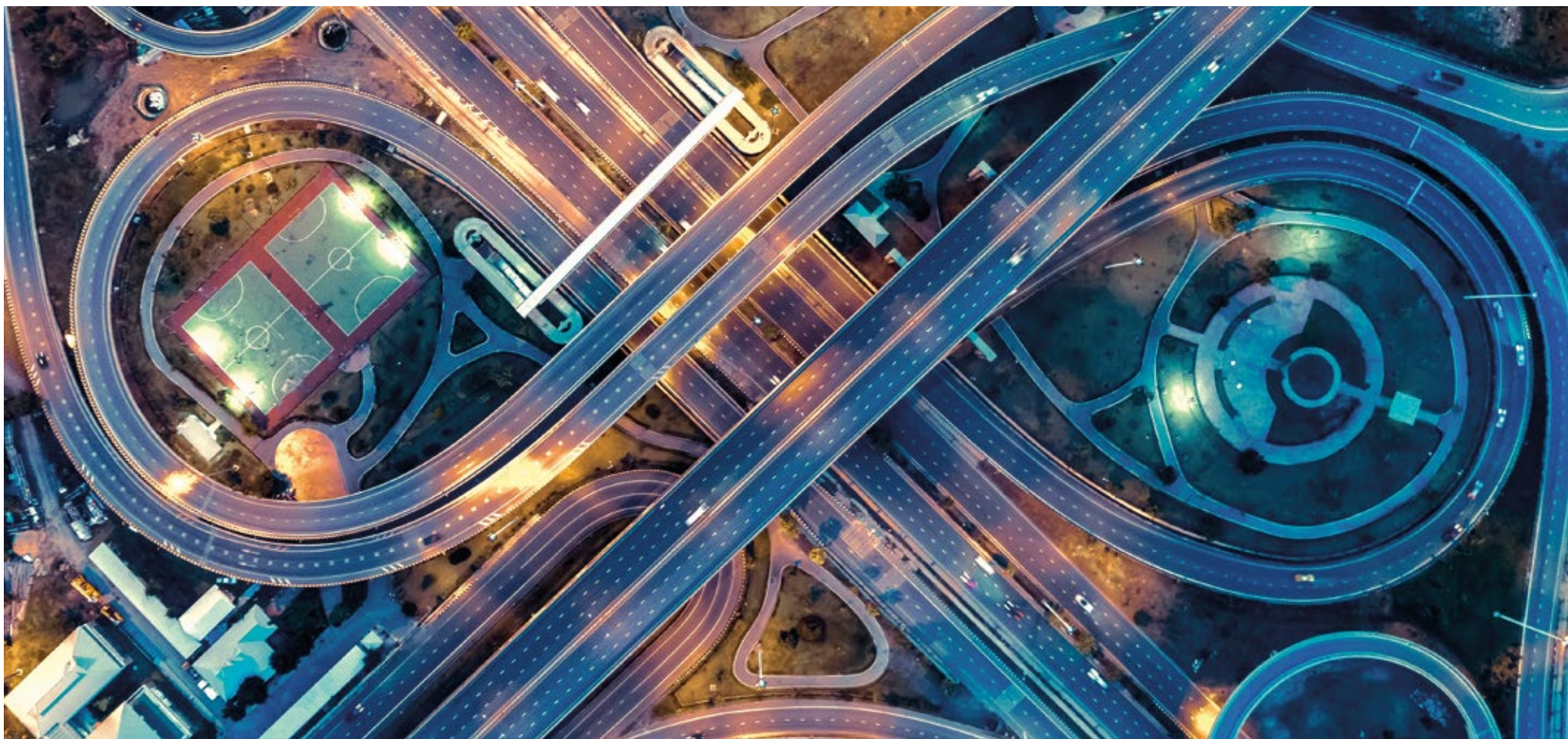
*Με τη λέξη σκοπό αναφερόμαστε στον λόγο για τον οποίο υπάρχει η επιχείρησή σας.

Όσον αφορά στις κυβερνητικές και επιχειρηματικές προτεραιότητες, αυτές ποικίλλουν κατά την άποψη των CEOs ανάλογα με την χώρα που εδρεύουν. Τι είναι σημαντικό για κάθε χώρα; Τι είναι εκείνο που ωθεί την κυβέρνηση και τις επιχειρήσεις στις σωστές προτεραιότητες ώστε να επέλθει γρήγορη ανάκαμψη και να υπάρχει οικονομική ανάπτυξη;

Οι CEOs στην Κύπρο με 63% θεωρούν ότι η επαρκής φυσική και ψηφιακή υποδομή, με 52% το εξειδικευμένο, μορφωμένο και ευέλικτο εργατικό δυναμικό και με 44% ένα αποτελεσματικό και ευέλικτο φορολογικό σύστημα πρέπει να αποτελούν τις προτεραιότητες της κυβέρνησης.

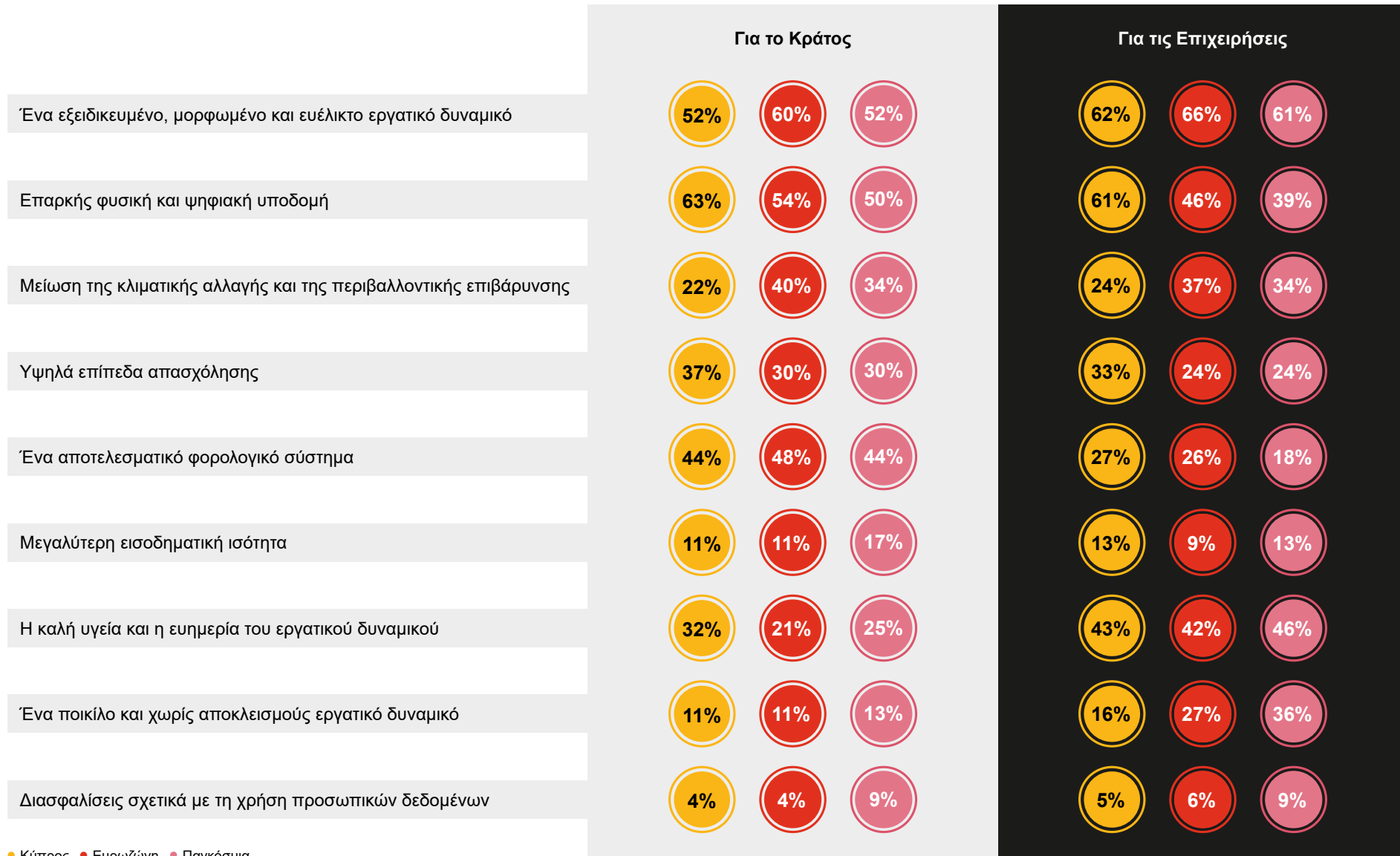
Όσον αφορά στις προτεραιότητες των επιχειρήσεων και που αυτές πρέπει να επικεντρωθούν, το εξειδικευμένο, μορφωμένο και ευέλικτο εργατικό δυναμικό έρχεται πρώτο στην σειρά κατάταξης με 62%, στη συνέχεια η επαρκής φυσική και ψηφιακή υποδομή με 61% και η καλή υγεία και ευημερία του ανθρώπινου δυναμικού με 43%.

Οι CEOs στην Ευρωζώνη και Παγκόσμια συμφωνούν και κατατάσσουν πρώτο το εξειδικευμένο, μορφωμένο και ευέλικτο εργατικό δυναμικό είτε πρόκειται για τις κυβερνητικές είτε πρόκειται για τις επιχειρηματικές προτεραιότητες.

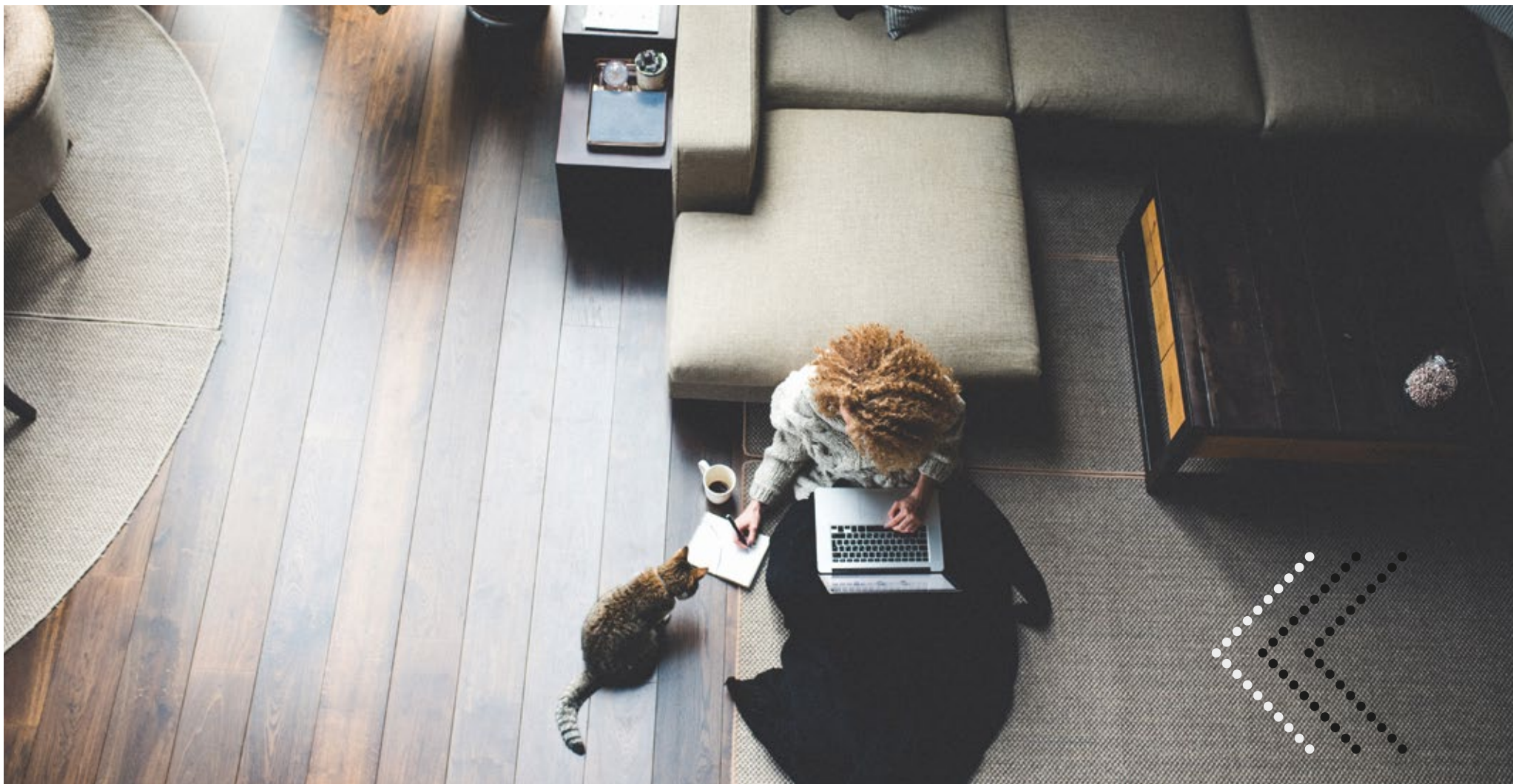
Προτεραιότητες για το κράτος και τις επιχειρήσεις.

Ποια τρία από αυτά τα σημεία πιστεύετε ότι πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα για το κράτος και τις επιχειρήσεις στη χώρα /περιφέρεια στην οποία βρίσκεστε;

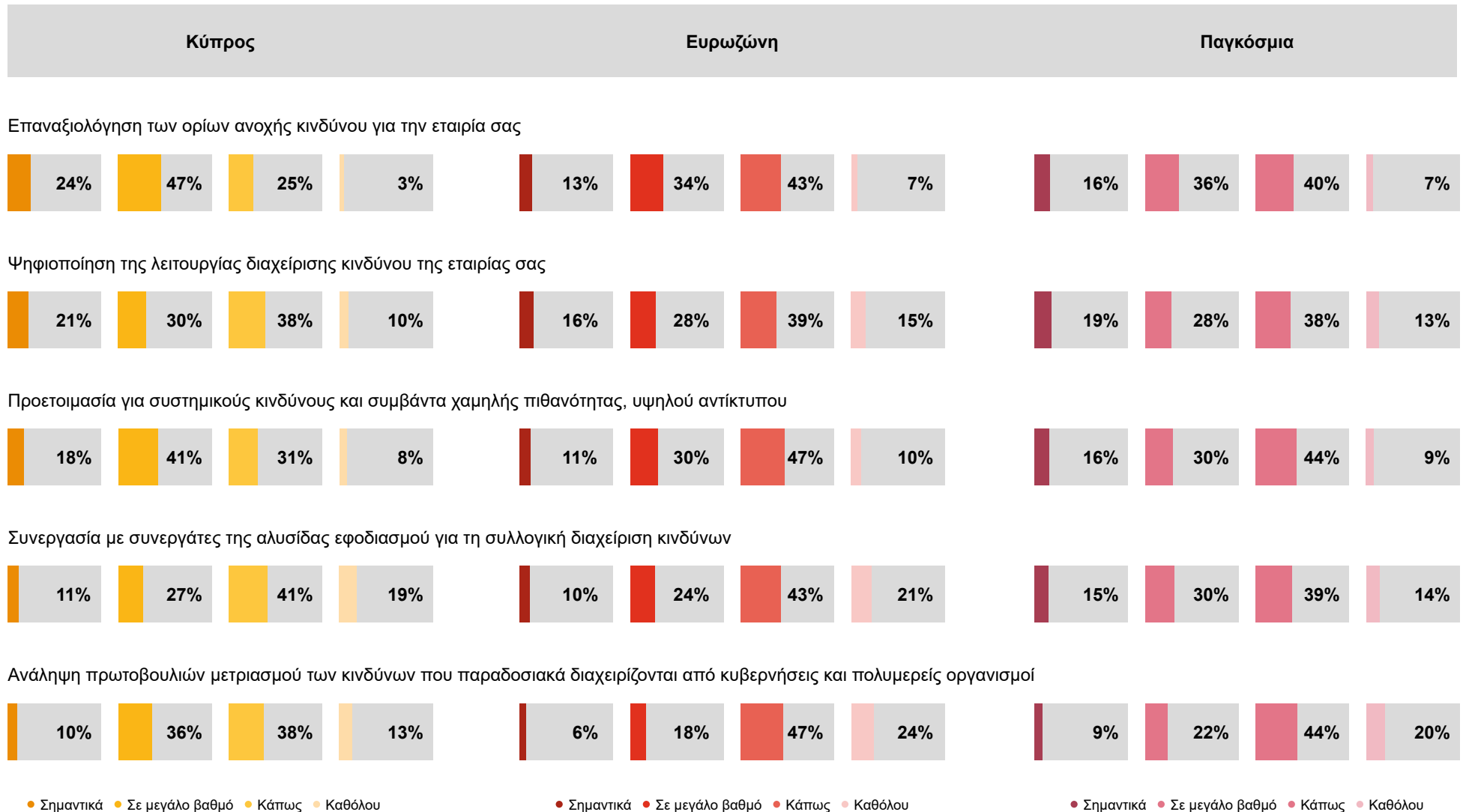
Αποτέλεσμα της κρίσης που προέκυψε από το COVID-19, ήταν οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί να αναρωτηθούν πόσο έτοιμοι είναι για μια τέτοια απρόσμενη κατάσταση. Η κρίση που διανύουμε ακόμη, ήταν ένα γερό τεστ για το τι αντέχει ο κάθε οργανισμός, τι έκανε σωστά, τι αδυναμίες έχει, που πρέπει να επικεντρωθεί και τι πρέπει να αλλάξει ώστε να αναπροσαρμόζεται με βάση τις συνθήκες.

Οι CEOs στην Κύπρο με 96% θεωρούν ότι πρέπει να επαναξιολογήσουν τα όρια ανοχής κινδύνου για την εταιρία τους ενώ το 90% θεωρεί ότι πρέπει να προετοιμαστεί για τους συστημικούς κινδύνους και τα συμβάντα χαμηλής πιθανότητας, υψηλού αντίκτυπου. Οι ίδιες ακριβώς προτεραιότητες ισχύουν για τους CEOs στην Ευρωζώνη και για αυτούς Παγκόσμια.

Διαχείριση κινδύνων ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19.

Ε: Όσον αφορά την προσέγγιση της επιχείρησής σας στη διαχείριση κινδύνων, σε ποιο βαθμό αυξάνετε την εστίασή σας στους ακόλουθους τομείς ως αποτέλεσμα της κρίσης του COVID-19;

Αποκλειστικά για την Κύπρο

Φέτος για πρώτη φορά είχαμε τη δυνατότητα να εντάξουμε στην έρευνα μια ερώτηση που θα απευθύνεται αποκλειστικά στους CEOs στην Κύπρο. Σκέψη μας ήταν να αποτυπώσουμε την άποψη της κυπριακής επιχειρηματικής κοινότητας για το τι μπορεί να οδηγήσει σε γρήγορη επιστροφή στην ανάπτυξη.

Σύμφωνα λοιπόν με τους CEOs στην Κύπρο, το 19% ανέδειξε ως πιο σημαντική για την επιστροφή στην ανάπτυξη την καλύτερη φυσική και ψηφιακή υποδομή, το 17% την πρόσθετη οικονομική κυβερνητική στήριξη προς τις επιχειρήσεις, το 16% την πρόσθετη στήριξη της κυβέρνησης για την υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών και το 15% την καλύτερη συνεργασία μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Η βιώσιμη ανάπτυξη θα έρθει μέσα από την προώθηση μεταρρυθμίσεων για την επανεκκίνηση και το μετασχηματισμό της οικονομίας. Σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα της PwC με τίτλο “Restart Cyprus: Now”, την οποία προλογίζει ο κάτοχος βραβείου Nobel στις Οικονομικές

Επιστήμες, Sir Χριστόφορος Πισσαρίδης, οφείλουμε να μετασχηματίσουμε την οικονομία και τις επιχειρήσεις έτσι που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του 21ου αιώνα σύμφωνα και με την κατεύθυνση της ΕΕ για ψηφιακή και πράσινη οικονομία.

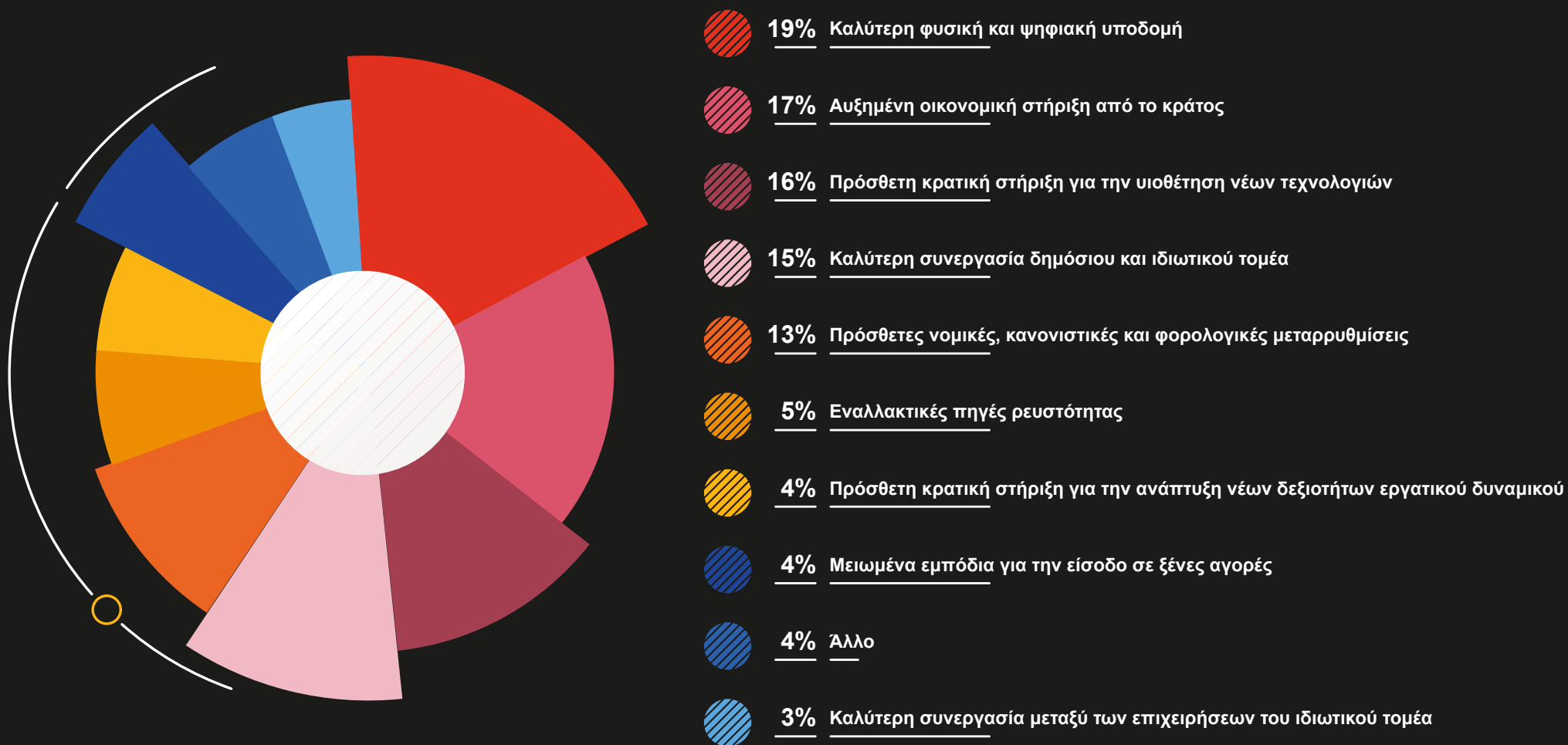
Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη περιλαμβάνει προτάσεις όσον αφορά στις μεταρρυθμίσεις στον τομέα του περιβάλλοντος και της βιωσιμότητας, στη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα, στις οριζόντιες και κάθετες μεταρρυθμίσεις που αφορούν στην ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος καινοτομίας, στην επιτάχυνση του μετασχηματισμού του ιδιωτικού τομέα μέσω της ψηφιοποίησης, στην επανεξέταση του εκπαιδευτικού μας συστήματος και στην ανάπτυξη της Κύπρου ως διεθνούς προορισμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, αναφέρεται στην προώθηση και στην ενθάρρυνση επενδύσεων στη γεωργία, και ιδιαίτερα στην αγροτεχνολογία. Μέσα από δράσεις σε όλους τους παραπάνω τομείς και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας μπορούμε να ατενίσουμε θετικά το μέλλον.

Σχεδιάγραμμα 21

Επιστροφή στην ανάπτυξη. Τι πιστεύετε ότι χρειάζεται η επιχειρηματική κοινότητα;

Ε: Τι πιστεύετε ότι χρειάζεται σήμερα περισσότερο η επιχειρηματική κοινότητα της Κύπρου για να επιτύχει το στόχο της γρήγορης επιστροφής στην ανάπτυξη;

% κατάταξης στην πρώτη θέση

Επίλογος

Συμπεράσματα από τον CEO της PwC Κύπρου Ευγένιο Χρ Ευγενίου.

Το 2021 είναι μια χρονιά ορόσημο, καθώς συμπληρώνονται 10 χρόνια από τότε που οι CEOs στην Κύπρο απέκτησαν τη δική τους φωνή, ως ξεχωριστό μέρος της παγκόσμιας έρευνας της PwC. Ήταν λοιπόν το 2011, που 31 CEOs πίστεψαν σε αυτήν την προσπάθεια και κατέθεσαν τις απόψεις τους, τις ανησυχίες, αλλά και τις προσδοκίες τους για το μέλλον, βάζοντας το δικό τους λιθαράκι για να φτάσουμε στο σήμερα, όπου 135 CEOs συμμετείχαν στην έρευνα. Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας και τη στήριξή σας. Κυρίως όμως σας ευχαριστώ για το ότι γίνατε μέρος αυτής της ευρύτερης προσπάθειας, που στόχο έχει να αναδείξει ζητήματα αιχμής και να βοηθήσει την επιχειρηματική κοινότητα στην επίτευξη στόχων και στην αντιμετώπιση νέων προκλήσεων.

Η Παγκόσμια έρευνα της PwC για τους CEOs αλλά και η τοπική έρευνα αναδεικνύουν φέτος, όπως ήταν αναμενόμενο, ένα σημαντικό θέμα. Την πανδημία και την επίδραση που αυτή είχε και έχει στην οικονομία και στην ανταγωνιστικότητα της κάθε χώρας.

Στην Κύπρο ξεχωρίζει σημαντικά η θετικότητα των CEOs για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη και για την αύξηση των εσόδων των εταιριών τους. Παράλληλα, οι CEOs προβληματίζονται εκτός από την πανδημία και για τη γεωπολιτική αβεβαιότητα, την αβεβαιότητα που αφορά στην οικονομική ανάπτυξη και στη χάραξη πολιτικής. Το νέο περιβάλλον, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί στη μετά COVID-19 εποχή, επηρεάζει και τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις των CEOs, οι οποίοι επικεντρώνονται πλέον στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Αυτήν τη χρονιά, οι CEOs εμφανίζονται αρκετά προβληματισμένοι και για το πως θα μετρήσουν και θα παρουσιάσουν τις δράσεις τους και κυρίως αυτές που αφορούν στην καινοτομία και στην επιχειρηματική στρατηγική. Η κλιματική αλλαγή φαίνεται να τους απασχολεί αλλά όχι ακόμη αρκετά ώστε να την συμπεριλάβουν στις πρώτες θέσεις της λίστας τους. Η φορολογική πολιτική είναι ένα θέμα που διχάζει και επηρεάζει τους CEOs, καθώς υπάρχει προβληματισμός για την αντιμετώπιση των αυξημένων επιπέδων του δημόσιου χρέους.

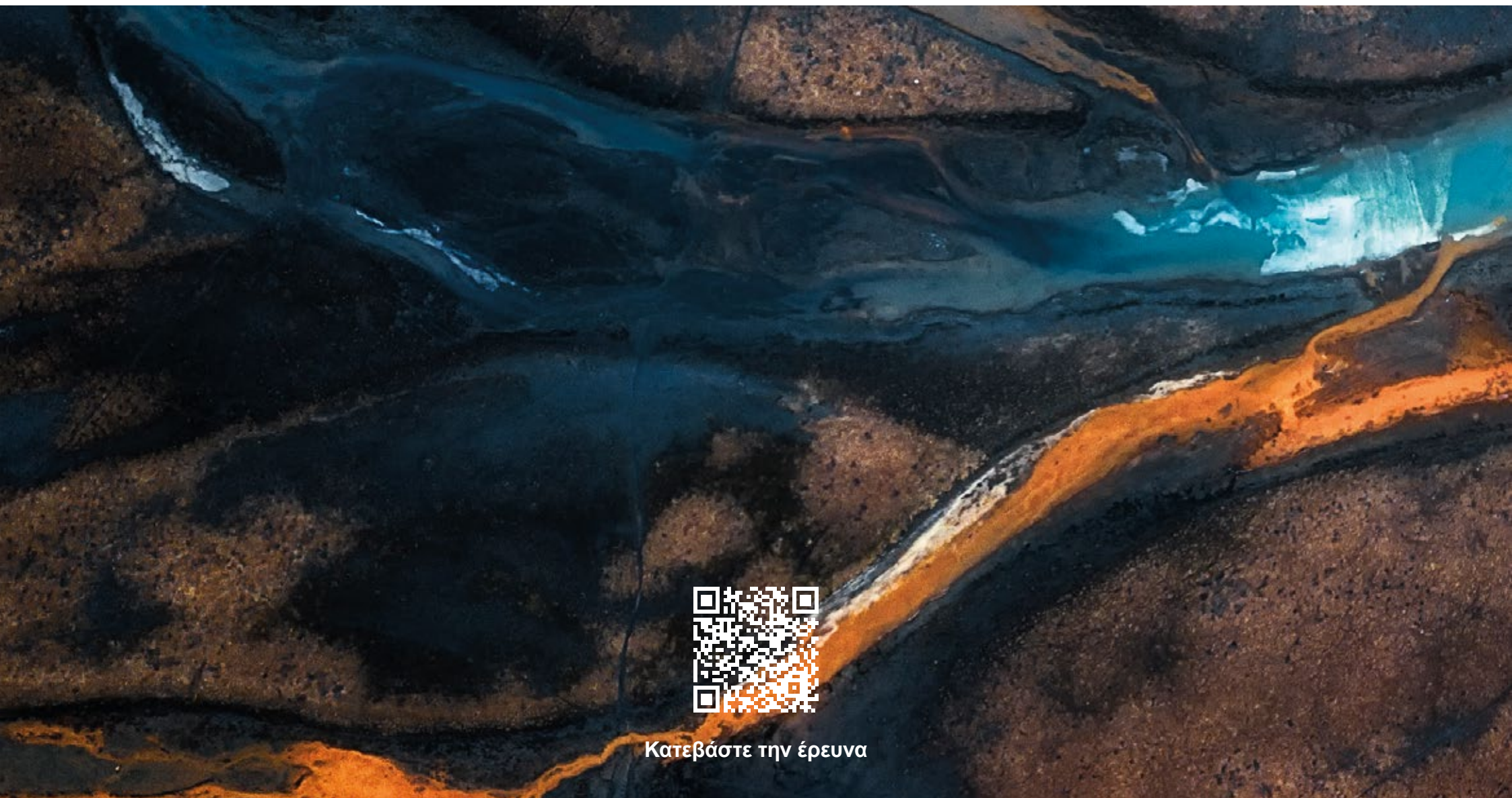
Τέλος, ένα πολύ ενδιαφέρον σημείο προκύπτει από την ερώτηση που εντάξαμε στην έρευνα ειδικά για την Κύπρο. Από τις απαντήσεις των CEOs συνάγεται πως οι κατάλληλες φυσικές και ψηφιακές υποδομές είναι απαραίτητες για την επιστροφή στην ανάπτυξη, καθώς και ότι οι εταιρίες χρειάζονται πρόσθετη οικονομική στήριξη από το κράτος.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα και πάλι να ευχαριστήσω θερμά τους 135 CEOs από την Κύπρο που συμμετείχαν φέτος στην έρευνά μας! Είναι ιδιαίτερα τιμητικό για την PwC ότι κάθε χρόνο ολοένα και περισσότεροι CEOs από την Κύπρο αποτελούν μέρος αυτής της έρευνας και ενώνουν τις φωνές τους με αυτές των CEOs παγκόσμια. Η θετική σας ανταπόκριση και ενθάρρυνση μας δίνει τη δύναμη να συνεχίσουμε.

Ελπίζουμε αυτή η ερευνητική μελέτη να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο στην κοινή προσπάθεια για ένα καλύτερο αύριο.

© 2021 PricewaterhouseCoopers Λτδ. Με επιφύλαξη όλων των νομίμων δικαιωμάτων. Ο όρος PwC αναφέρεται στην PwC Κύπρου και σε ορισμένες περιπτώσεις πιθανόν να αναφέρεται στο δίκτυο της PwC. Ο κάθε ένας οργανισμός-μέλος αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα. Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.pwc.com/structure.

Κατεβάστε την έρευνα